

SI **KL**

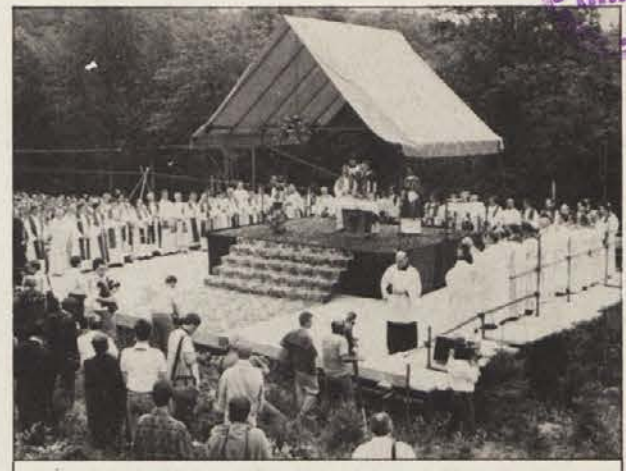
Tiskovina ■ Poština plačana pri pošti 64290 Trzic 1

P.n.
Koroška osrednja knjižnica
"dr. France Sušnik"
Na gradu 1
62390-Ravne na Koroškem

SLOVENSKI VESTNIK, Tavlikerstr. 16, A-9020 Celovec
Zastopnik za YU: ADIT-826, p.p. 171, 61000 Ljubljana

CELOVEC SREDA 11. JULIJ 1990
Letnik XLV. Štev. 46 (2561)
Izhaja v Celovcu Erscheinungsort Klagenfurt
Poštni urad 9020 Celovec Verlagspostamt 9020 Klagenfurt
Cena: 7 šil. din. 10

P. b. b.

Sprejem v Ljubljani

Slovenska vlada na čelu s predsednikom Lojzom Peterletom je pretekli teden priredila prvi uradni sprejem za predstavnike slovenskih narodnostnih skupnosti v Avstriji, Italiji in na Madžarskem. Na sliki tajnik ZSO dr. Marjan Sturm in koordinator DS sosednjih dežel dr. Franci Zwitter v razgovoru z ministrom za Slovence po svetu dr. Janezom Dularjem.

Spravna slovesnost v Kočevskem Rogu

Preteklo nedeljo je bila v Kočevskem Rogu spravna slovesnost z mašo in simbolnim pogrebom po vojni usmrčenih domobrancev, ki jih je angleška vojaška oblast z vetrinjskega taborišča vrnila partizanom. Oba govornika, predsednik predsedstva Republike Slovenije Milan Kučan ter ljubljanski nadškof in metropolit dr. Alojzij Šuštar sta izrazila željo za pokoj vseh mrtvih in spravo med živimi. Prireditve se je udeležilo okrog 25.000 ljudi, zvečine sorodnikov žrtev povojnega obračuna. Kulturni spored so med drugimi oblikovali Tone Kuntner, Drago Jančar in Rudi Šeligo. Več na 3. strani.

Izključene organizacije so formirale koordinacijski odbor

„Koordinacijskega odbora koroških Slovencev ni več“, smo poročali že pred dvema tednoma, saj je Narodni svet samovoljno in brez posvetovanja z Zvezo slovenskih organizacij ta organ, ki je v preteklosti služil usklajevanju narodne politike, spremenil v svoj pododbor. Hkrati pa je NSKS iz tega „razširjenega“ KOKSa očitno zavestno izključil predstavnike ZSO ter mnogih drugih organizacij in strokovnih združenj, ki pa bi po izkušnjah v preteklosti

morale biti vključene v razširjen koordinacijski odbor. Zaradi nastale situacije so se pretekli ponedeljek na sedežu ZSO zbrali predstavniki Zveze slovenskih organizacij, Slovenske prosvetne zveze, Slovenskega šolskega društva, Slovenske športne zveze, Zveze koroških partizanov, Zveze slovenskih izseljencev, Slovenskega planskega društva, Zveze slovenskih žena, Strokovnega združenja pedagoških delavcev, Društva slovenskih pisa-

teljev v Avstriji, Inštituta za proučevanje prostora Alpe-Jadran ter vodja Skupnosti južnokoroških kmetov Janko Zwitter z namenom, da skupno preučijo nastalo situacijo in skušajo najti pot iz nje. V načelni oceni so ugotovili, da je Narodni svet s svojo potezo ukinil za usklajevanje želja in potreb doslej tako pomemben organ narodne skupnosti. Prisotni so menili, da Narodnemu svetu z ustanovitvijo tega „novega koor-

dinacijskega odbora“ nikakor ne gre za usklajevanje narodne politike, temveč da je to poskus zlorabe že uveljavljenega imena koordinacijskega odbora za svoje lastne namene. Frakcijski vodja SJK Janko Zwitter je celo poudaril, da je NSKS prešel avtonomnost Skupnosti južnokoroških kmetov, saj SJK kot celota takega nadaljnega razcepljanja narodne skupnosti ne podpira: „Drži, da smo se v SJK pogovarjali o raz-“ (dalje na 3. strani)

Ustavnega zakona ne bo

Spornega manjšinsko-šolskega ustavnega zakona za vso Avstrijo, ki sta ga hotela izsiliti koroški deželni glavar dr. Haider in poslanec Zelene alternative Karel Smolle, zaenkrat ne bo! Predlog zakona so na zadnji seji avstrijskega parlamenta zavrnile SPÖ, ÖVP in celo FP. Kot je znano, so se poleg večine koroških Slovencev proti takemu zakonu izrekli tudi gradiščanski Hrvati, saj je 7. člen ADP tudi zanje neposredno uporabljiv. Zakon bodo – če sploh – sprejeli šele v prihodnji legislaturni periodi avstrijskega parlamenta.

Ženska stran

Na peti strani boste danes brali/e o moških na karenčnem dopustu, o prvih izsledkih naše ankete, o poletni modi in o psiholoških vzrokih debelosti. Poleg tega pa smo si glave belili še o različnem pristopu žensk in moških do kompjuterja.

„Novi“ SAK se je predstavil

Slovenski atletski klub je v Dobrli vasi svojim navijačem predstavil ekipo, s katero se bo v prihodnji sezoni potegoval za naslov koroškega nogometnega prvaka. Proti Rapidu (1:2) so za SAK nastopili novi igralci Stanislavjevič, Krausler, Lipusch, Blažej in Leitgeb, med najboljših pa je ta dan sodil tudi Erwin Galo (na sliki desno), ki se tudi ni zbal znanega imena Hugoja Maradone (levo), ki ga je večkrat preigral. Več na 12. strani. Slika: Mohar

Vabilo na
XI. jubilejni spominski pohod na Komelj

PO POTEH DOMNOVE ČETE

ki bo v nedeljo, 15. julija 1990

Pohodnikom bosta na voljo dve različni dolgi poti, in sicer:

- Za tiste, ki radi in lahko grejo peš, je zborna mesto pri Lombarju – Koleniku v Čirkovčah in od tam odhod ob 9.30 uri. Pot v eno smer je dolga 7 km.
- Za tiste, ki ne zmorejo tako dolge poti, je do 11.00 ure zborna mesto pri gostilni PRISTOTNIK na Komlju/Kömmel pri Pliberku. Pot je dolga 2,5 km.

Ob 13.30 uri je pri spomeniku pri Cimpercju SPOMINSKA SVEČANOST PADLI DOMNOVI ČETI, nato pa pri Štibarju TOVARIŠKO SREČANJE.

Pohod in spominska svečanost bosta ob vsakem vremenu!

Zveza koroških partizanov področni odbor Pliberk Zveza slovenskih izseljencev SPD Edinost v Pliberku

TOMAŽ OGRIS

Socialdemokrasko gibanje na Koroškem med vojnama in še zlasti po vojni je imelo veliko slovenskih članov in pri volitvah več slovenskih volilcev kot vse druge stranke skupaj. In kakšna je bila odmevnost? Ni je bilo. Nasprotno, za dobrega socialista je veljal tisti, ki je čim bolj nacionalistično nastopal proti

**KOMENTAR
GOSTA**

NARODNOST NI STRANKA

svojim slovenskim tovarišem, za dobrega Slovenca pa tisti, ki se je kar se da nestrpno obregnil ob socialdemokratskega rojaka. Bo sedaj kaj drugače?

Razvoj v zadnjih desetletjih je pokazal, da tudi politika osrednjih organizacij koroških Slovencev ni nič statičnega, pa tudi narodnostna politika ne. Interesno zastopstvo slovenske narodne skupnosti na Koroškem je verjetno pred pomembno prelomnico. Zveza slovenskih organizacij se priznava k temu, da kot zbirna organizacija želi v svoje strukture vključevati tudi slovenske socialne demokrate. To je hvalevredna zamisel. Temu pa morajo slediti določene konsekvence; ZSO namreč ne more samo čakati, da bo kdo prišel in kaj storil zanjo, temveč mora sama od sebe poskrbeti za te ljudi – vsaj toliko kot skrbi ali se je pobrigala za pripadnike nekaterih drugih političnih skupin. Narodni svet koroških Slovencev pa bo moral nanovo opredeliti odnos do slovenskih socialistov, kajti če pregleđamo njihove vrste, lahko ugotovimo, da je med slovenskimi socialisti demokrati najbrž več pripadnikov NSKS kot ZSO. Zapirati oči pred tem dejstvom ne bi bilo pametno.

Med slovenskimi socialisti demokrati se je pred nedavnim sestala iniciativna skupina, ki je izdelala temeljne zamisli o bodoči večji organiziranosti avstrijskih narodnih skupnosti znotraj tega gibanja. Deželno vodstvo koroške socialistične stranke je te zamisli v glavnem tudi sprejelo in s tem odprlo možnost, da dobi delovna skupnost avstrijskih narodnosti tudi ustrezno organizacijsko zasnovo v pravih socialističnih strankah. Če se bo to zgodilo, to lahko brez pridržka vrednotimo za zgodovinski dogodek.

Naloge take delovne skupnosti v celoti seveda ni mogoče opisati, kajti pragmatično nastopanje v politiki privede do vedno novih izzivov, ki jih velja sprejeti. Tako bodo nastajale tudi vedno nove potrebe. Načelno pa se bo treba posvetiti predvsem naslednjim težnjam:

- zbirati pripadnike avstrijskih narodnih skupnosti znotraj socialnodemokratskega gibanja, zastopati njihove pravice in podpirati njihove želje in prizadevanja;
- utrjevati identiteto in skupinsko zavest pripadnikov avstrijskih narodnih skupnosti znotraj SPÖ;
- v avstrijskih narodnih

skupnostih razširjati in utrjevati resnično socialdemokratsko miselnost;

- v volilnih gibanjih podpirati kandidate in liste socialistične stranke;

● s smotnim delom v javnosti posredovati realistično sliko o življenjskih okoliščinah narodnih skupnosti ter odstranjevati predsodke;

- z medkulturnimi stiki skrbeti za odpravljanje napetosti, ki jih povzročajo nacionalizmi;

Pri tem mora biti samoumevno, da se v delovni skupnosti uporablja slovenski jezik, sicer pa se skuša uveljavljati funkcionalna dvo- ali večjezičnost.

Če dosledno sledimo zastavljenim ciljem, je treba seveda poudariti tudi določena pričakovanja:

- zastopstvo delovne skupnosti avstrijskih narodnosti v različnih strankah ustanovah;

● upoštevanje pri sestavljanju kandidatnih list socialistične stranke Avstrije ob volitvah v občinska, deželna, zvezna in zbornična zastopstva;

- dostop do sredstev javnega obveščanja.

Ker ni pričakovati, da bi se celotna stranka v vsem identificirala z določenimi težnjami narodnih skupnosti, se seveda odpira tudi določeno konfliktno področje. Ob vsem naprežanju za vzajemnost mora biti v temeljnih zadevah avstrijskih narodnih skupnosti dopuščeno, da se poudari različna mnenja manjšine do večinskega mnenja in da ne pride do kakega prisilnega miselnega podrejanja narodnosti.

Tudi med Slovenci na Koroškem je pričakovati večji politični in svetovno-nazorski pluralizem. Slovenski socialni demokrati bodo postali dejavnik, ki ga ne bo mogoče prezreti. Prava demokracija živi od pisane mnogolikosti. Toda kaj je pluralizem? Je slovenski pluralizem res tak, kot ga vidi Žarko Petan: Jaz in jaz in jaz...? S tem, da se koroški Slovenci vključujemo v različna politična gibanja, hote ali ne hote postajamo tekmeci. Zakaj ne? Ali pa moramo biti zaradi tega tudi nasprotniki? Prva skrb bo morala biti, kako si bomo znali ustvariti novo politično kulturo, kako se bomo znali pogovarjati, in ne r a zgovarjati.

Slovenski dan v Ljubljani: „Upoštevati pluralizem!“

„Nova slovenska vlada naj bi v svoji politiki upoštevala pluralizem znotraj slovenske narodnostne skupnosti na Koroškem, saj si ne moremo predstavljati, da bodo ljudje, ki so zrušili enopartijski sistem, takšnega pomagali ustvarjati znotraj neke manjšine.“

IVAN LUKAN

S temi besedami je tajnik ZSO dr. Marjan Sturm pretekli torek v okviru „slovenskega dneva v Ljubljani“ – samo dan po razglasitvi suverenosti Republike Slovenije je predsednik vlade Lojze Peterle za Slovence v Avstriji, Italiji in na Madžarskem priredil sprejem – izrazil pričakovanja in željo velike večine pripadnikov slovenske narodnostne skupnosti na Koroškem glede bodočih odnosov Slovenije do koroških Slovencev.

Dr. Marjan Sturm je novi slovenski vladi čestital k imenovanju ter ji zaželel mnogo uspeha, saj so uspehi slovenske vlade neposredno povezani tudi s Slovenci zunaj meja Slovenije. „Na Koroškem imamo precej odprtih vprašanj in pri njihovem reševanju bomo potrebovali tudi podporo in pomoč Republike Slovenije“, je dejal tajnik ZSO in pri tem izpostavil, da naj bi bil za novo slovensko vlado za reševanje vseh teh vprašanj odločilen 7. člen Avstrijske državne pogodbe.

Marjan Sturm je na srečanju z zamejskimi Slovenci, katerega so se poleg predsednika vlade Peterleta udeležili še minister za Slovence po svetu dr. Janez Dular, zunanji minister dr. Dimitrij Rupel, minister za izobraževanje in telesno kulturo dr. Peter Vencelj, minister za kulturo dr. Andrej Capuder, ministrica za delo Jožica Puharjeva, minister za kmetijstvo prof. dr. Jože Osterc ter minister za informiranje Stane Stanič, informiral o novem narodnostnem programu za koroške Slovence, ki ga bo izdelala Zveza slovenskih organizacij na Koroškem v sodelovanju z vključenimi organizacijami in

iz katerega bodo sledile tudi nove organizacijske strukture ter narodnostna platforma, ki naj bi bila temelj povezovalne narodnostne politike koroških Slovencev.

Sturm je s tem tudi odgovoril na „predstavo“ (sedaj še) poslanca v avstrijskem parlamentu Karla Smolleja, ki je pred predstavnikami slovenske vlade in Slovencev v zamejstvu delu koroških Slovencev napovedal vojno, ko je dejal, da je na Koroškem sedaj konec enotnosti, ter da se bo med koroškimi Slovenci odločalo z večinskim glasovanjem. Ustanovitev „Koordinacijskega odbora Narodnega sveta“ pa je slovenski vladi skušal „prodati“ kot „prvi korak k demokratizaciji“ med koroškimi Slovenci in pri tem citiral Gorbačova, ki da je rekel, da bo med kolešja zgodovine prišel vsakdo, ki se ni pravočasno zavedel zgodovinskega trenutka.

O svojem delu v avstrijskem parlamentu pa je Smolle dejal, da je bila žetev bogata, da pa zanj pri Zeleni alternativni ni več mesta, ker je – po Smollejevem mnenju – manjšinam odvzela avtonomnost. Predsednik slovenske vlade Lojze Peterle je v svojem uvodu konkretiziral stališče vlade do slovenskih narodnostnih skupnosti v Avstriji, Italiji in na Madžarskem in poudaril, da bo njena stalna skrb in zahteva nasproti sosednjim vladam njihova zaščita ter da za slovensko vlado Slovenci v zamejstvu in po svetu niso most, po katerem hodijo drugi, temveč partner in subjekt. Pri tem je tudi poudaril, da za novo slovensko vlado v odnosu do slovenskih narodnostnih skupnosti v zamejstvu ne bo odločilno ideološko, ampak narodno načelo, da pa bo potrebno odnose uravnovežiti in to

upoštevati tudi pri finančni podpori Republike Slovenije Slovincem v Avstriji, Italiji in na Madžarskem.

Peterle se je v svojem nagovoru dotaknil tudi tematike sprave med Slovenci v Sloveniji in po svetu in dejal, da je slovenska vlada pripravljena pri tem pomagati. Nedeljsko komemoracijo v Kočevskem Rogu je ocenil za simbolično dejanje, ki naj bi prispevalo k spravi.

V več kot dve uri trajajočem razgovoru s predstavnikami slovenske vlade so se k besedi javili še drugi iz delegacije kor. Slovencev. Dr. Jože Messner je posvaril pred nacionalistično politiko med koroškimi Slovenci, saj bi ta ustrezala Haiderjevemu načrtom in poglobila nevarnost nadaljnega razdvajanja. Nadalje je predsednika slovenske vlade zaprosil, naj pri svojih stikih z avstrijskimi in koroškimi politikami odločno intervenira za ustanovitev javne dvojezične ljudske šole v Celovcu.

Zbornični svetnik Janko Zwitter se je v imenu Skupnosti južnokoroških kmetov zavzel za tesnejše stike med koroškimi Slovenci in Slovenijo na agrarnem področju. Jože Partl je poudaril pomembnost dialoga v trenutkih nesoglasja, predsednik KKZ dr. Janko Zerzer pa je Peterletu izrekel posebno zahvalo za prisrčen sprejem kulturnega delavca, duhovnika Vinka Zaletela pri slovenski vladi.

Dr. Franci Zwitter st. je kot koordinator Delovne skupnosti narodnostnih skupnosti sosednjih dežel poudaril potrebo po pomoči najmanjšim skupnostim, ter napovedal, da bo ta delovna skupnost na svojem letošnjem kongresu v Osijeku izdelala normo o zaščiti teh manjšin in tudi sprejela tozadevni sklep. Konkretno se je zavzel za štajerske Slovence, ki tokrat na sprejemu še niso bili zastopani, in slovensko vlado pozval, da tudi njim pomaga pri narodnostnem prebujanju in razvoju.

Sprejema pri slovenski vladi so se udeležili tudi dr. Gustav Brumnik, dr. Helga Mračnikar, Jože Partl, univ. asistent dr. Mirko Wakounig in Janez Wutte-Luc (z leve).

Izključene organizacije...

(nadaljevanje s 1. strani)

širitvi KOKSa, zahtevali smo, da smo v njem tudi zastopani. Toda za enostransko razširitev se nismo zmenili, saj tudi SJK kot zastopstvo kmetov ne more voditi enostranske politike. Tako SJK doslej tudi še ni sklepala o predstavniku v skupnem koordinacijskem odboru, kaj šele v takem...

Iz teh vzrokov ZSO, SPZ in tudi druge včlanjene organizacije takšnega koordinacijskega odbora NSKS ne priznavajo, saj ta predstavlja le del oziroma preostanek nekdanjega skupnega koordinacijskega odbora. ZSO, SPZ in vse ostale organizacije tudi nasprotujejo, da bi se pojem KOKS zlorabljal za enostranske namene, kot se je to zgodilo že na ustanovni seji novega koordinacijskega odbora NSKS, ko se je ta soglasno izrekel za novi šolski zakon, čeprav so tako ZSO kot tudi Stokovno združenje pedagoških delavcev in znanstveniki z univerz opozarjali na hude posledice tega zakona.

Za nov narodni program

Prav iz teh razlogov so se predstavniki ZSO in vanjo včlanjenih organizacij odločili, da s svojim koordinacijskim odborom slovensko javnost opozorijo na neodgovorno ravnanje NSKS. Koordinacijska skupina, ki je odprta vsem slovenskim organizacijam, strokovnim združenjem, Klubu slovenskih občinskih odbornikov, Skupnosti južnokoroških kmetov, študentskim klubom, delovni skupini slovenskih socialistov, zelenim ter znanstvenikom in aktivistom demokratičnega tabora večinskega naroda, bo preučila celotno narodno situacijo in izdelala osnutek za obsežen narodni program. Prav tako pa bo ta skupina odprta za koordinacijo z NSKS in ostalimi narodnopolitičnimi organizacijami in bo pogovorni partner s Slovenijo ter koroškimi in avstrijskimi oblastmi.

Andrej Mohar

Informacije ne držijo!

V prejšnji številki „nt“ je Karel Smolle ostro napadel zastopnico avstrijskih manjšin v ZAL Terezijo Stoišič, češ „da torpedira ustanovitev dvojezične trgovske akademije“, ker se je na tiskovni konferenci izrazila proti nekaterim točkam manjšinskega šolskega zakona. Stoišičeva je v pogovoru zavrnila vse tozadevne obtožbe: „Nikoli nisem bila proti dvojezični trgovski akademiji, v manjšinskem šolskem zakonu pa me moti, da vsebuje neobvezne vaje. Sem tudi proti temu, da bi dvojezični pouk zunaj dvojezičnega ozemlja zmanjševal pravice na dvojezičnem ozemlju!“ (Več v prihodnji številki SV).

Nekako 25, morda tudi 30 tisoč ljudi se v nedeljo zbralo nedaleč od jame pod Krenom v Kočevskem Rogu, da bi prisostvovali „spravni slovesnosti“ za tamkaj usmrčene domobrance. Ob zaključku skoraj dve uri trajajoče prireditve pa sta si simbolično segla v roke predsednik predsedstva Republike Slovenije Milan Kučan in ljubljanski nadškof dr. Alojzij Šuštar, pred tem pa sta vsak s svojimi besedami izrazila željo za pokoj vseh mrtvih in za spravo med živimi.

ANDREJ MOHAR

Milan Kučan in dr. Alojzij Šuštar sta si segla v roke.

Slika: Fritz

Pokoj vsem mrtvim in sprava med živimi v Kočevskem Rogu

„Spravna slovesnost“, kakor so jo poimenovali, je bila tako v svojem političnem kot tudi v kulturnem delu usmerjena v sedanjost, iz katere sta oba govornika pozvala na skupno pot za boljšo prihodnost. Zgodovinsko dimenzijo, čeprav ne v njeni kompletni zapletenosti in pogojnosti, je skušal zajeti Milan Kučan, ko je dejal: „Usodnost vojnega dogajanja smo Slovenci doživljali na posebno tragičen način. Bila je vojna, bila je okupacija, v kateri smo Slovenci doživeli nasilno vojaško podjarmljanje, razkosanje svojega ozemlja in nasilje vseh vrst. In zato je mnogim slovenskim možem in ženam opredelitev za sodelovanje v velikem svetovnem profitašističnem gibanju svobodoljubnih ljudi in narodov pomenila razumno in edino možnost za osebnostno in narodno ohranitev... Ko sprejemamo mrtve, ki so bili

doslej nerazumno zanikani ali celo pozabljeni, in ko jih priznavamo za del svoje nacionalne zgodovine, ne smemo pozabiti tistih, ki smo se jih spominjali in smo jih priznavali že doslej in katerih dejanja so tudi omogočila, da je to spravno in pomiritveno dejanje po tolikih letih zdaj lahko v svobodni in suvereni slovenski državi.“

Medtem ko je Milan Kučan vsaj skušal nakazati zgodovinsko ozadje, se je dr. Alojzij Šuštar lotil vzroka za slovesnost v Kočevskem Rogu povsem neanalitično. Čeprav je slovesnost veljala domobrancem, ki so bili pobiti po koncu vojne - kar ostaja nerazumljivo in neopravičljivo -, pa je dr. Šuštar vendarle izpustil vsakršno oceno njihove dejanske vloge v času vojne. Posplošeno in nederencirano je dejal: „Zbrani smo na kraju smrti in smrtnega molka. Danes jav-

no opravljamo krščanski pogreb domobrancev, ki ... s tem stopajo v javnost in enakopravnost v slovenskem občestvu mrtvih in živih. Krščanski pogreb, ki ga sicer nočemo nikomur vsiljevati, mašo zadušnico in molitve za mrtve pa opravljamo tudi za vse druge žrtve iz vojnih in povojnih let, tu v Kočevskem Rogu in drugod, za slovenske partizane, ki so padli v boju, za vse druge žrtve vojne, Hrvate, Srbe in pripadnike drugih narodnosti, ki so kakorkoli in kjerkoli našli smrt.“

Sprava z vsemi mrtvimi iz vojne pa je po besedah dr. Šuštarja potrebna predvsem zato, „da se nikdar ne ponovi kaj takega, kot se je dogajalo v Kočevskem Rogu“. Hkrati pa je Šuštar tudi pozval k izpolnitvi vrzeli, ki so nastale, da se ustvari boljša prihodnost slovenskega naroda: „Podajte se na pot sprave med živimi, na dolgo in težko

pot, ki pa je edina pot v življenje.“

Predsednik predsedstva Republike Slovenije Milan Kučan pa je temu dodal, da „moramo vzeti našo zgodovino, zapolnjeno s svetlobo in temo, nase“, če hočemo prispevati k skupni prihodnosti našega in prihodnjih rodov. „Končajmo narodno diasporo, zaradi katere Slovenija toliko let ni bila domovina vseh svojih sinov. Ljudje med ljudmi smo. Omogočimo si življenje, spravljeno z mrtvimi, in ga živimo tako, da se bo našim znancem lažje spraviti z nami.“

Vsi mrtvi imajo pravico do javnega spomina. Zato dostojno uredimo tudi ta kraj smrti in ga naredimo dostopnega spominu kot rod, ki ne bo več skrival ali sovražil preteklosti... Čez te kraje, ki jih obdaja nepregledni slovenski gozd in ki so prevotljeni z nedostopno pozemeljsko skrivnostjo, so šli najhujši viharji naše bližnje preteklosti. Tu so nas pobijali. Tu smo se pobijali. Tu smo se borili in se skrivali pred nasiljem: Tu smo zmagovali in skrivali zlo, ki ga je povzročalo naše bojevanje in zmagovanje. Tukaj se je zmaga dostikrat sprevračala v poraz. Povejmo si: tu, kjer so posute kosti vseh, ki so se borili za takšno ali drugačno resnico, s takšno ali drugačno mislijo, je pravi kraj za tisto spravo, ki jo kot narod, zazrt v prihodnost, potrebujemo. Kar se je zgodilo, iskreno obžalujemo! Končujemo, zdaj in tukaj. Bilo je.“

In spravna je bila tudi slovesnost. Mnogi so prižgali sveče, mnogo jih je s prizorišča odšlo z dejansko voljo po spravi z mrtvimi. Vendar pa tudi po nedelji v Kočevskem Rogu ostaja še precej odprtih vprašanj. Ne gre le za to, da slovenska preiskovalna komisija v prvem vmesnem poročilu poudarja, da nima na voljo uradnih dokumentov o kočevskih žrtvah, gre tudi za objektivno vrednotenje zgodovinskega dogajanja, ki pa - kljub tragičnosti - ni omejeno le na povojne dogodke v Kočevskem Rogu.

Številni udeleženci so pred jamo pod Krenom prižgali sveče in molili...

Mladinske organizacije za mnogovrstno Evropo

Na občnem zboru Delovne skupnosti koroških mladinskih organizacij so njihovi predstavniki poleg mladinske glasbene prireditve 6. oktobra letos v Beljaku, ki naj bi bila impulz za bodočnost, obravnavali še mednarodno mladinsko srečanje na Koroškem (ki naj bi potekalo nekje pri Beljaku) od 26. do 28. oktobra.

Na to prireditev bodo povabljeni razne mladinske skupine iz prostora Alpe-Jadran in vzhodnoevropskih dežel, zasnovana pa bo v smislu, „da je za človeka dobro, če se zaveda svoje nacionalnosti, da pa različni jeziki in narodi na ozkem prostoru lahko vodijo tudi do konfliktov, ki jih je treba znati ustrezno reševati“. Srečanje naj bi torej svarilo pred „nacionalno prevzvišenostjo, potekalo pa bi pod geslom: „Moč različnosti“. V diskusijah ob okroglih mizah bodo obravnavali teme kot so: večjezičnost, manjšine, nova Evropa ipd. Namestnik deželnega glavarja Peter Ambrozy je menda že obljubil finančno podporo, o detajlih prireditev v okviru srečanja pa bodo mladinske organizacije javnost še obvestile.

Za mesto deželnega mladinskega tajnika, ki je bilo

nedavno razpisano, se je menda potegovalo 20 oseb, Delovna skupnost (DS) mladinskih organizacij pa je v pogovoru Haiderja seznanila, da bi rada soodločala o zasedbi tega mesta. Kot uspeh je DS ocenila, da se je Haider, ki je prej favoriziral „športnega tajnika“ vdal pritisku mladinskih organizacij in obljubil, da bo to mesto zasedeno do 1. septembra tega leta.

Razveseljivo pa je zlasti dejstvo, da je DS koroških mladinskih organizacij – pri njej sodelujejo tudi skupine kot RFJ (Ring Freiheitlicher Jugend) – soglasno sklenila, da bo generalnemu intendantu ORF poslala odprto pismo, v katerem zahteva uvedbo celodnevne radijskega sporeda v slovenščini. „Želimo si Evropo narodnostne in regionalne mnogovrstnosti. Le-ta pa se izoblikuje le, če je spoštovana jezikovna in kulturna identiteta človeka, še posebno tudi v elektronskih medijih. ORF ima zaradi monopolnega položaja obveznost za kvaliteto in mnogovrstnost, za uvedbo celodnevne sporeda tudi v drugem koroškem deželnem jeziku, v slovenščini“, je med drugim zapisano v pismu Podgorskemu.

Smollejeva vojna napoved ZAL

Na tiskovni konferenci na Dunaju, ki je potekala skorajda brez predstavnikov javnosti, saj je bilo navzočih le nekaj novinarjev, je predsednik Koroške enotne liste Karel Smolle informiral, da je KEL na svoji klavzuri dne 1. julija sklenila, da do nadaljnjega prekine sodelovanje z zvezno organizacijo Zelene alternative.

V posebnem pismu pa da je KEL nadalje od zveznega vodstva ZAL zahtevala, da razpusti „Delovni krožek narodnostne skupnosti“.

Kot je znano, je prav ta iniciativna, inovativna in z vsemi narodnostnimi skupnostmi povezana ter tudi nemško govorečim odprta delovna skupina „kriva“ za to, da Smolle od svoje frakcije ni več dobil podpore za svojo samovoljno manjšinsko politiko in tudi ni bil več imenovan za manjšinskega kandidata ZAL za državnozborni volitve 7. oktobra letos.

Glavna manjšinska kandidatka pri teh volitvah bo gradiščanska Hrvatica mag. Terenzija Stoisić.

Feldner prevzel Haiderjevo linijo

Predsednik koroškega Heimdienst dr. Josef Feldner je povsem prevzel Haiderjevo linijo in na tiskovni konferenci v Celovcu izjavil, da pozdravlja napoved koroškega deželnega glavarja, da bo določbe novele manjšinskošolskega zakona za Koroško izvedel šele, ko bosta svoje obveznosti iz državne pogodbe izpolnili tudi zvezni deželi Gradiščanska in Štajerska.

Feldner, ki je KHD imenoval „privatno organizacijo,

sestavljeno iz skupine državljanov“, se je na tiskovni konferenci izrekel za zadržanje izvedbe zakonskih določil izven doslej veljavne območja, dokler ne bo prišlo do vseavstrijske izpolnitve avstrijske državne pogodbe.

Izrekel se je tudi proti dvojezični trgovski akademiji in menil, da „mešana šola“ na južnem Koroškem „nima več bodočnosti“, ter da gre trend „jasno k slovenski narodnosti šoli“, kar pomeni geto-šoli...

Danes seja sosveta

V novem uradnem poslopiju na Dunaju bo danes ob 11. uri zasedal narodnostni sosvet za slovensko narodno skupnost.

Na dnevnem redu bo poleg preveritve zapisnika

zadnje seje tudi poročilo zvezne vlade parlamentu o položaju narodnih skupnosti v Avstriji. Sicer pa bo manjšinski sosvet obravnaval tudi vprašanje dvojezičnih otroških vrtcev.

HEUTE IM

SLOVENSKI VESTNIK

Die Seite
für unsere
deutschsprachigen
Leser/innen

Ljubljana: Regierungschef Peterle empfing Slowenen in Österreich, Italien und Ungarn

Nur einen Tag nach der vom Parlament der Republik Slowenien beschlossenen Deklaration der vollen Souveränität der Republik Slowenien gab der neue slowenische Regierungschef Lojze Peterle in der Vorwoche in Ljubljana für die Vertreter der slowenischen Volksgruppen in Österreich, Italien und Ungarn einen Empfang, in dessen Rahmen es auch einen intensiven Meinungsaustausch zwischen der neuen Regierung Sloweniens und den Volksgruppenvertretern gab.

Peterle betonte in seinen Ausführungen, daß die neue Regierung ihre Politik gegenüber den slowenischen Volksgruppen in Österreich, Italien und Ungarn nicht nach ideologischen, sondern nach volkstumspolitischen Grundsätzen praktizieren werde und gegenüber den Regierungen der Nachbarländer für den vollen Schutz der slowenischen Volksgruppen in diesen Ländern eintreten werde.

Peterle betonte in diesem Zusammenhang, daß die Schaffung eines eigenen Ministeriums für Slowenen in der Welt, welches von Mini-

ster Dr. Janez Dular geführt wird, ein sichtbares Signal der slowenischen Regierung sei, daß sich diese auch für die Slowenen außerhalb der Grenzen der Republik Slowenen einsetzen und diese fördern werde. Für die Regierung seien die slowenischen Minderheiten in den Nachbarländern Österreich, Italien und Ungarn Partner und Subjekt und nicht Brücken, „über die andere hinweggehen“ würden, betonte der slowenische Regierungschef.

Für die Kärntner Slowenen meinte der Sekretär des Zentralverbandes slowenischer

„KHD“ total auf Haider-Linie

Der „Kärntner Heimdienst“, nach den Worten seines Obmannes Dr. Josef Feldner eine „private Organisation, bestehend aus einer Gruppe von Staatsbürgern“, hat sich total auf Haider-Linie begeben.

In einer Pressekonferenz in Klagenfurt/Celovec wurde die Ankündigung Haiders, wonach dieser die im Parlament beschlossenen Regelungen für Kärnten erst dann durchführen wolle, wenn die staatsvertraglichen Verpflichtungen auch in der Steiermark und im Burgenland erfüllt seien, von Feldner ausdrücklich begrüßt. Er erhob

auch die Forderung, die Einführung des slowenischen, d.h. zweisprachigen Elementarunterrichtes außerhalb des bisherigen Geltungsbereiches „bis zur österreichweiten Verwirklichung des Staatsvertrages aussetzen“.

Gegen die zweisprachige Handelsakademie hatte der „KHD“ ebenfalls seine (bekannten) Einwände. Ebenso habe die „gemischte Schule“ für diese Privatorganisation „keine Zukunft mehr“, der Trend gehe – so Dr. Feldner – eindeutig zur „slowenischen Volksgruppenschule“, sprich Ghetto-Schule...

Sprachlich-kulturelle Vielfalt respektieren lernen

„Wir wünschen uns ein Europa der nationalen und regionalen Vielfalt. Diese Vielfalt kann aber nur zum Tragen kommen, wenn die sprachlich-kulturelle Identität der Menschen respektiert wird. Auch und besonders in den elektronischen Medien.“

Das Monopol des ORF verpflichtet zu Qualität, zur Vielfalt, zum Vollprogramm auch in der zweiten Kärntner Landessprache, in Slowenisch“, so heißt es in einem offenen Brief, den die Arbeitsgemeinschaft der Kärntner Jugendorganisation kürzlich an den ORF Generalintendanten Thaddäus Podgorski richtete. Der Inhalt des offenen Briefes wurde anlässlich der Vollversammlung der AG einstimmig angenommen.

Auf der Tagesordnung standen – neben der Jugendmusikveranstaltung am 6. Oktober 1990 in Villach – auch noch das geplante Internationale Jugendtreffen in

Kärnten (26. – 28. Oktober): Zu dieser Veranstaltung werden Jugendgruppen aus der gesamten Region Alpen-Adria eingeladen, wie auch Jugendliche aus den osteuropäischen Staaten. Das Treffen soll vor der „nationalen Überheblichkeit“ warnen, die Mehrsprachigkeit, die Minderheiten und das Neue Europa sollen dabei im Vordergrund stehen – daher auch das Motto des Treffens: „Kraft der Vielfalt“. Landeshauptmannstellvertreter Peter Ambrozy habe bereits eine finanzielle Unterstützung zugesagt, so Reinhold Ostermann, stellvertretender Vorsitzender der ARGE, mit dem BM für Jugend und Kultur sei man diesbezüglich noch in Verhandlungen.

Landeshauptmann Haider habe überdies die Besetzung des Postens des Landesjugendsekretärs zugesagt, die ARGE der KJO besteht dabei auf ihrem Mitspracherecht.

Organisationen in Kärnten Dr. Marjan Sturm, daß er sich die Kärntner Slowenen von der Regierung der Republik Slowenien eine Politik erwarten, welche den bestehenden Pluralismus innerhalb der Volksgruppe beachte. Als Maß für die Beurteilung der Minderheitenpolitik Österreichs habe die slowenische Regierung den Artikel 7 des Österreichischen Staatsvertrages zu nehmen.

Seitens der Kärntner Slowenen nahmen an dem Empfang neben Vertretern des Zentralverbandes noch Repräsentanten des Rates der Kärntner Slowenen, der beiden zentralen slowenischen Kulturverbände, des Klubs slowenischer Gemeinderäte, der Wahlgemeinschaft der Südkärntner Bauern, sowie des Kärntner Partisanenverbandes und des Verbandes der slowenischen Ausgesiedelten teil. Dr. Franci Zwitter sen. war als Koordinator der Arbeitsgemeinschaft der Volksgruppen der benachbarten Länder ebenfalls anwesend.

Karel Smolle: Rundumschlag zum Abschied

Der Grün-Abgeordnete Karel Smolle, der vergangene Woche seinen letzten Auftritt im Parlament hatte, „glänzte“ zum Abschied mit einem Rundumschlag. Sowohl sein Auftritt bei einem Empfang des slowenischen Ministerpräsidenten Peterle für Repräsentanten der slowenischen Volksgruppen in Österreich, Italien und Ungarn, wie auch jener bei einer Pressekonferenz der Kärntner Einheitsliste (KEL) in Wien gestalteten sich zu groben Attacken gegen politisch und ideologisch Andersdenkende.

Bei seinem Auftritt in Ljubljana versuchte Smolle die Kritiker seiner überaus eigenwilligen und keinesfalls von der Mehrheit der Volksgruppe getragenen Politik als Gegner der Demokratisierung in den Reihen der Kärntner Slowenen an den Pranger zu stellen, in Wien drohte er dem Bundesvorstand der Grünen Alternative, sollte dieser nicht dem Willen des KEL-Vorstandes folgen und den neugeschaffenen Arbeitskreis „Arbeitsgruppen“ auflösen, mit Konsequenzen. Der KEL-Vorstand, dessen Vorsitzender Karel Smolle ist, beschloß übrigens in seiner Klausurtagung am 1. Juli die Zusammenarbeit mit der Bundesorganisation der Grünen Alternative „bis auf weiteres auszusetzen“.

Moški na karenčnem dopustu

Od začetka tega leta imajo tudi moški možnost, da si ob rojstvu otroka vzamejo karenčni dopust. V tej zvezi je nas zanimalo, koliko moških se poslužuje pravice, da v prvih mesecih po rojstvu ostanejo doma pri dojenčku.

V prvi polovici leta se je na socialnem ministrstvu za karenčni dopust prijavilo okoli 30 moških – to pa seveda za vso Avstrijo ni veliko. Johanna Dohnal, zvezna sekretarka za ženska vprašanja, je v tej zvezi izjavila, da tudi sicer ni pričakovala masovnega gibanja, vendar pa bi želela preko nege otrok „ujeti“ moške in jih pripraviti tako daleč, da bi tudi v bodoče prevzemali svoj delež v družini in gospodinstvu: to pa je bila doslej v glavnem domena žensk.

17 odstotkov moških niti „s prstom ne zgane“ v gospo-

dinstvu, medtem ko so nekateri pripravljeni vsaj nakupovati, sesati prah ali prevzeti delo na vrtu. Glavni del bremena in odgovornosti za gospodinstvo in otroke torej nosi žena sama.

Gospodinstvo številne ženske spremlja skozi vse življenje – neodvisno od vsakokratne življenjske situacije (ali je ženska poročena, samska, opravlja poklic, je upokojenka). Moški pa – to kažejo izkušnje in tozadevni statistični podatki – vodijo gospodinstvo le začasno, na primer po ločitvi ipd.

Nazaj h karenčnemu dopustu za moške: seveda bi se lahko vprašali, zakaj jih je doslej to možnost izkoristilo šele okoli trideset!

Eden izmed vzrokov je gotovo ta, da se tradicionalno mišljenje – gospodinstvo in vzgoja otrok sta stvar ženske

– ne dajo spremeniti od danes na jutri. Nekateri zunanji dejavniki pa ta proces spreminjanja seveda še otežujejo:

- brez dvoma je biološko dejstvo – da ženska pač rodi in doji otroka – določena ovira, ki pa bi se, po mojem mnenju, z nekaj dobre volje dala prebresti. To kažejo tudi primeri, ko je moški ostal doma pri dojenčku (celo v naših vrstah!);

- težje pa se bo postaviti po robu drugemu argumentu: nižje plače žensk. Moški pri nas v splošnem zaslužijo približno tretjino več ko ženske. Karenčno nadomestilo plače (Karenzgeld) pa znaša za vse poročene (in samske) enako vsoto – neodvisno od finančne situacije družine.

Kakor dolgo se pri tem ne bo kaj spremenilo, je računati s tem, da bodo doma pri otrocih ostajale ženske.

Izkušnje kažejo, da tudi očetje znajo skrbeti za dojenčke.

Naša anketa glede vaših želja, kaj naj bi obravnavali na ženski strani, še ni imela dosti odmeva.

Pomeni to, da nimate predstav k ženski strani?

Mislím, da ne. V zadnjih dneh sem se pogovarjala z nekaterimi bralkami: večina izmed njih je dejala, da so preveč komodne, da bi izpolnile vprašalnik, ga odnesle na pošto...

Za vse te velja, da nas lahko tudi pokličejo po telefonu (0 463/514300-33) in nam povedo, kaj bi na vsak način odslej rade brale na „ženski strani“.

Veselilo nas je, da smo dobili nekaj odgovorov, med njimi tudi od naših starejših bralk.

Skoraj vse ženske, ki so se doslej odzvale našemu vabilu, se zanimajo za portrete slovenskih žensk/umetnic, za ženske projekte na južnem Koroskem, aktualno modo in nasvete za vzgojo otrok. Premalo pa smo pri naši ponudbi upoštevali starejše bralke.

Znana švicarska psihoterapevka Catherine Herringer je v svoji knjigi „Huda mama“ („Die böse Mutter“, Wilhelm Heyne Verlag, München 1989) prišla do zaključka, da je vzrok, da so nekatere ženske pretežke, treba iskati pri njihovih materah.

Te so menda same nezadovoljne s svojo ženskostjo in seksualnostjo in v življenju niso našle prave izpolnitve. Zato te mame podzavestno – tako Herringerjeva, ne dopuščajo, da njihove hčerke najdejo izpolnitev in zadovoljstvo.

Zavestno si sicer želijo, „da bi bilo hčerkam nekoč boljše“, podzavestno pa si ne morejo predstavljati, da bi imela ženska pravico do srečnega življenja.

So naše mame krive, da smo tako debele?

To pa, kar je v njihovi podzavesti, prenašajo na hčerke: vitkost je dandanes ideal lepote in zadovoljstva, zato prav pri tem najdejo (podzavestno) možnost, da hčerke prikrajšajo za življenjsko srečo. Od malega jih vzgajajo tako, da jih tolažijo z jedjo, seksualnost pa prikazujejo kot nekaj negativnega. Hčerke torej jedo, če jim gre slabo, postajajo vse bolj debele in nezadovoljne, izgubljajo samozavest in se tolažijo – spet z jedjo.

Do teh zaključkov je avtorica knjige prišla, ko je raziskovala 550 življenjskih zgodb žensk, ki so trpele zaradi požrečnosti. Herringerjeva pa nakazuje tudi izhod iz začaranega kroga: ženske morajo spremeniti svoj odnos do matere in partnerja, prekiniti morajo z odvisnostjo in same prevzeti odgovornost za svoje življenje – to pa seveda ni tako lahko, ker je emocionalna odvisnost največkrat zasidrana v podzavesti.

„Bela“ je barva poletja

Sredi poletja smo: čas dopustov, čas oddiha. Vseeno, ali preživljate dopust doma, ob kakšnem jezeru ali pa nekje na morju, nekaj misli k letošnji poletni modi ne bo škodovalo.

Bela barva je v letošnjih poletnih mesecih favorit: dobro se prilega zlatorjavi koži – temnorjava zaradi škodljivosti prekomernega sončenja (pospešuje kožni rak, razne alergije ipd.) ni več aktualna.

Bela obleka pa je – to vedo zlasti naše mame – včasih neugodna: s sinčkom ali hčerko v mesto, z belo obleko... ko se vrnete domov, pa je spremenila barvo kot kameleon.

Vendar pa to ne pomeni, da se mamice ne bi smele obračati za modo. Modni cesarji imajo v zalogi še razne odenke modre barve, razne modre vzorce na beli podlagi (in obratno), aktualne so tudi črno-bele kombinacije.

Modra barva hladi (hladna barva!), zato je idealna za poletne mesece. To velja tudi za blago iz svile, ki je sicer

drago, vendar pa ima celo vrsto pozitivnih lastnosti, ki jih cenimo zlasti še v vročih poletnih dneh: kot druga koža se prilega ženskim oblinam, se ne lepi k telesu, ne povzroča prekomernega potenja (kot razne umetne tkanine), se ne mečka in guba.

Poleg svile prihaja vse bolj v ospredje tudi platno – prej je bilo to blago služkinj in kmetov, zdaj pa ga vse bolj cenijo tudi v krogih tako imenovane „high-society“. Tako se časi spreminjajo.

K „naravnim“ blagom šteje še bombaž: pri pripravi surovine za izdelavo blaga pa se uporabljajo razne (škodljive) kemijske snovi (ki deloma ostanejo v blagu). Bombaž v glavnem pridelujejo dežele tretjega sveta, tam pa se uporabljajo pesticidi in insekticidi, ki so pri nas v Evropi zaradi ogrožanja človeka in narave že dalja časa prepovedani.

Teh nekaj kritičnih in resnih besed pa naj vas ne ovirajo pri nakupu nove (poletne) obleke in lepih dodatkov, s katerimi si boste olepšali/e poletje in dopust.

MED NAMI POVEDANO

piše dr. Štefka Vavti

TA PRESNETI KOMPJUTER!

Pred nekaj tedni smo v uredništvu „Slovenskega vestnika“ dobili kompjuterje. Vsaka urednik/ca svojega, kot se pač spodobi.

Kaj ima to opraviti z ženskim vprašanjem, s problemi med spoloma? se boste vprašali.

Na prvi pogled, če izvzamemo stare, že znane predsodke, ki se prav radi pojavljajo zlasti še v moških glavah, seveda nič: ženska in tehnika – riba s kolesom!

Odkrito povedano imam težave s kompjuterjem, vendar pa te niso v prvi vrsti tehnične narave – na tej ravni sem se deloma že in se bom še sprijaznila s tem delovnim pripomočkom. Ne, moji problemi so tesno povezani s prizadetimi medčloveškimi odnosi, katerih je kriv prav ta novi tehnološki pripomoček: v zadnjih letih sem spoznala nekaj žensk, ki so se pritoževale, da je kompjuter vnesel nemir v hišo. Vse več moških si je v zadnjih letih izbralo nov konjiček: kompjuter.

Več ko konjiček, takšen je moj zaključek, ko mi ženske pripovedujejo, kako njihovi možje sedijo pred tem novim „tovarišem“ in bulijo vanj ure in ure, pozno v noč, pri tem pa pozabljajo na jed, pijačo in še kaj....

Vzdušje v hiši pa kaj rado trpi zaradi tega novega „člana družine“, kako tudi ne, ko pa mož ni več občutljiv ne za vonj iz kuhinje, ne za besedo partnerice, mame, otroka...

Seveda ne bi hotela posploševati, saj se zagotovo najdejo tudi izjeme. Brez dvoma.

Vendar pa mi bode v oči, da imajo ženske drugačen pristop, drugačen odnos do kompjuterja: uporabljajo ga kot pripomoček, ki jim lajša delo, v njem pa ne vidijo nadomestila za druge medčloveške odnose.

Izkušnje kažejo, da kompjuter na številne moške pliva kot mamilo: ne morejo se mu odreči, pa čeprav je že zdavnaj nastopil trenutek, ko bi bilo teba pritisniti na gumb in se posvetiti „živim“ domačim.

Sporazumevati in soočati se z drugim spolom je kajpak težko, lažje je pobrati jo, ubrati svojo pot, ki nekoga vodi v gostilno, drugega na nogometno igrišče ali pred televizijo, tretjega pa – pred kompjuter.

Ta kulturni dom obnavljajo aktivisti KUMST.

Nov kulturni veter

Zgodovina kulturnega doma v Žitari vasi je že dolga, hkrati pa se ponavljajo tudi težave, s katerimi se srečujejo pri gradnji in urejevanju tega doma. Aktivisti kulturne iniciative KUMST so namreč zdaj že tretjič izvedli delovno akcijo, da bi kulturni dom obnovili in ga tako posodobili, da bi v njem lahko potekale razne kulturne dejavnosti, ki naj bi služile utrjevanju kulturne zavesti koroških Slovencev, hkrati pa tudi boljšemu razumevanju in izmenjavanju kulturnih izkušenj med narodom sosedoma.

Prvi kulturni dom je nastal že precej pred drugo svetovno vojno, toda ta „Društveni dom“ so že 9. 9. 1944 domači volkssturmovci zažgali z vžigalno granato, kakor je to opisal prosvetaš Silvester Rutar, pd. Habnar iz Malčap. V času vojne seveda ni bilo mogoče misliti na obnovo, tako da se je obnove oz. gradnje novega doma lotila slovenska mladina leta 1948. Otvoritev so načrtovali že za jesen istega leta, toda razne oblasti so podvig kulturnikov v Žitari vasi skušale preprečiti. K sreči pa so bili mladinci in prosvetaši vztrajni in tako je kulturni dom spet zaživel: prva prireditev v njem je bila 19. 10. 1949, bila pa je pravo ljudsko veselje za vso Podjuno.

S tem obnovljenim kulturnim domom je zaživela tudi kulturna dejavnost Slovencev v tej občini. Dom je omogočil srečanja in pomembno kulturno dejavnost. Toda proti koncu šestdesetih let je dejavnost zamrla in dom je začel

razpadati. Le še nekaj let je hranil etnografsko zbirko SPZ, nato pa je svojo veljavo zgubil.

Pred nekako dvema letoma so mladi domačini s Pavlijem Sternom na čelu začeli snovati KUMST, projekt medkulturnega centra za Žitaro vas in okolico. Toda pri tem se aktivisti srečujejo s težavami, saj občina ni pripravljena pomagati niti z najmanjšo vsoto. Tako so odvisni od lastne požrtvovalnosti, od radodarnosti posameznikov, seveda pa tudi od podpore socialnega ministrstva, saj zdaj že nekaj tednov pri obnovi delata dva aktivista, ki sta zaposlena preko akcije 8000. Avgusta jima bodo v okviru Service civil international prišli na pomoč tudi mladinci iz drugih dežel. Seveda pa je napredovanje obnove kulturnega doma odvisno tudi od vaše pomoči: lahko se udeležite delovnih akcij ali pa finančno prispevate na konto KUMST pri Posojilnici-Bank Dobrla vas, (konto št. 4.083.614).

Delovna akcija mladih leta 1949.

Slika: Arhiv

Pristop k zvezi za kanalizacijo

KOTMARA VAS. – Pred zadnjo sejo kotmirškega občinskega sveta so strokovnjaki mesta Celovec in vodnogospodarskih organov informirali odbornike o problematiki kanalizacije, o kateri v tej občini že dalj časa razpravljajo. Občinski svet je nato soglasno sklenil pristop k zvezi občin za gradnjo kanalizacije Vrbsko jezero-vzhod. Občina bo najprej naročila študijo za Ilovje.

Problemi okolja kotmirško občino vse bolj pestijo. V pododbor za okolje bodo kot svetovalec sprejeli zastopnika lovcev. Odbornik EL Jože Wakounig je že marca pismeno predlagal, naj občina zaposli posebnega svetovaleca za okolje. Ta zahteva je bila tudi na dnevnem redu zadnje seje, na kateri je Wakounig predlagal, naj takega svetovaleca skupno zaposlijo občine Kotmara vas, Bilčovs in Bistrica v Rožu. EL pa s svojim predlogom ni uspela. Težave so zlasti zaradi finančnega vprašanja, vendar so z večino glasov sklenili, da bo

občina od okrajnega glavarstva zahtevala, da pri njem zaposlijo svetovaleca, ki bo pristojen tudi za kotmirško občino. Kotmirški občinski svet pa je oddal tudi dela za cestno razsvetljavo na Razpotju, potrdil servitutne pogodbe z ÖMV in uredil finančno plat asfaltiranja na Ročici (70% občina, 30% interesenti).

Odstranimo strupe iz gospodinjskih

CELOVEC. – V koroških stanovanjih, še posebej pa v smetnjakih se nabira vedno več strupenih snovi. Od embalaže raznih tekočih proizvodov tja do baterij za radio ali svetilko – številni proizvodi, ki jih uporabljamo vsak dan, vsebujejo strupene snovi ali pa sodijo v tisto vrsto odpadkov, ki bi jih bilo treba zbirati in predelovati na poseben način. Toda tega se še vse

premalo zavedamo. Zato je zeleni biro Koroške delavske zbornice izdal posebno brošuro „Kemija v gospodinjstvu“, ki informira o načinu uporabe in skladiščenju posameznih proizvodov, hkrati pa tudi svetuje, kako zmanjšati uporabo takih snovi. Brošuro prejmete brezplačno, lahko jo dvignete osebno ali pa jo naročite telefonsko na številki (0 463) 5870-214.

Poslovili smo se od Malke Blajs

V petek smo se na pokopališču v Železni Kapli poslovili od Amalije Blajs-Drage, žene in matere, ki je prehodila trnovo pot Slovenke. Rajna Malka se je že v mladostnih letih borila za pravice svojega naroda in se tako tudi v najtežjih dneh naše zgodovine že leta 1943 kot aktivistka in partizanka pridružila antifašističnemu gibanju. Bolno in težko ranjeno so jo 10. 6. 1944 ujeli nacistični rablji in jo poslali v taborišče Ravensbrück. Po koncu vojne se je vrnila domov in nato dolga leta delovala v slovenskem kulturnem in političnem življenju, bila pa je tudi aktivna v Zvezi koroških partizanov in v Zvezi taboriščnikov (KZ-Verband). V imenu teh dveh organizacij sta se ob odprtem grobu od Amalije Blajs-Drage poslovila tudi Milena Gröblacher in Gernot Nischelwitzer. Vsem sorodnikom izreka iskreno sožalje tudi uredništvo Slovenskega vestnika.

Nov prorektor

CELOVEC. – Univerzitetni kolegij celovške univerze je za rektorja v prihodnjem obdobju potrdil dr. Alberta Bergerja. Sprememba je nastala le na mestu prorektorja: doslej je to funkcijo opravljal dr. Günther Hödl, kolegij pa je za njegovega naslednika imenoval dr. Wilibalda Dörflerja.

Nagrada za najlepše urejen kolodvor

PLIBERK. Veselje na tako imenovanem starem kolodvoru v Pliberku je bilo veliko, ko mu je minuli konec tedna direktor beljaške direkcije Avstrijskih zveznih žele-

znice dr. Reisp podelil veliko priznanje: neodvisna žirija ga je namreč priznala za „najlepše urejen koroški kolodvor“.

To priznanje se sicer nanaša le na to, da so prostori v poslojju lepo urejeni in vedno čisti. S tem pa je pričakovati, da bo direkcija železnice v Beljaku poleg priznanja tej postaji namenila nekaj denarja za obnovo fasade, ki je predvsem v spodnjem delu precej neugledna. Morda pa bodo celo tako radodarni, da bodo obesili dvojezičen napis Bleiburg/Pliberk?

Vladni svetnik

CELOVEC. – Pretekli teden je zvezni predsednik imenoval Franza Wiegeleja, višjega šolskega svetnika, okrajnega šolskega nadzornika in vodjo manjšinskošolskega oddelka pri Deželnem šolskem svetu za „vladnega svetnika“.

ZADRUGA
KOTMARA VAS **Market**

išče **vajenca**

Pogoj: obvladanje slovenščine in nemščine. Prijave poslati pismeno na Zadrugo-market, v roke gosp. Kunčiču, ali telefonsko na številko (04220) 2242.

SV predstavlja

Ples je ena izmed najstarejših oblik izražanja, zlasti v ljudski umetnosti. Skoraj ni naroda ali ljudstva, ki ne bi imel svojih plesov. Najbolj so nam poznani ljudski plesi, ki jih izvajajo razne folklorne skupine ali posamezniki. Pri teh gre večinoma za prikaz raznih ljudskih običajev. Čeprav je ples ena izmed najpopolnejših oblik izražanja, se ga ljudje v pretežni meri poslužujejo le ob zabavnih prireditvah. Zato je tem bolj spodbudno, da se je skupina mladih povezala v novo društvo „Plesno gledališče – Tanztheater“, v katerem bo gojila visoko plesno kulturo, kulturo izražanja gibov in ritma. Pred kratkim je naš urednik Andrej Kokot obiskal eno izmed vaj ansambla in ob tej priložnosti vodji Zdravku Haderlapu zastavil nekaj vprašanj.

Plesno gledališče na poti inovativne ustvarjalnosti

Marsikdo je ob vesti, da je prišlo do ustanovitve plesnega gledališča, skomigal z rameni in podvomil v upravičenost takega društva. Tisti, ki pa vedo, kaj to pomeni, so bili prav tako skeptični, ker niso verjeli, ali bo tak teater lahko obstajal. Razen predstavitve projekta na začetku letošnjega leta in nekaj informacij javnosti o plesnem gledališču še ni kaj dosti seznanjena. Pričujoči posnetki z vaj, ki že več mesecev potekajo v Mladinskem domu Slovenskega šolskega društva v Celovcu, pa brez dvoma dokumentirajo resno zavzetost članic in članov ansambla. Ples take zvrsti terja izredno disciplino, vztrajnost in predvsem veselje. Pri tem ne gre le za umetniško gibanje, temveč za harmonijo telesa in duha. Le tako je mogoče ustvariti impresivne scene, ki pritegnejo pozornost gledalca in ga tudi soočajo z izpovedjo plesa, ki je v tem primeru tudi gledališče.

Projekt je torej celovečerna predstava, ki bo gotova ob koncu avgusta ali v začetku septembra. Tedaj bo, tako nam je povedal Zdravko

Haderlap, plesno gledališče izvedlo svojo premiero. Dotlej pa bo treba še mnogo vaj, organizacijskega dela, kakršnega pač terja vsaka odrska postavitev.

Seveda se nam samo po sebi postavi vprašanje, kakšen je bil vzrok za ustanovitev ansambla s tako zahtevnim ciljem? Zdravko je samozavestno dejal, da je v tem, da bi tako gledališče ustvarilo protiutež konvencionalnemu gledališču. „Društvo pa smo ustanovili tudi zato, da bi se kultura telesa, kakršno gojimo mi, vpeljala tudi v šole, saj človek ob tem spozna in odkriva samega sebe, poleg tega pa še krepi svojo samozavest“, je dejal Zdravko. Najprej bo treba uresničiti projekt, potem pa bo ljudem lažje argumentirati in jih prepričati, da se v to dejavnost vključujejo. Pri tem je mislil na učitelje, ki naj bi to zvrst kulturne dejavnosti prenašali na mladino.

A naš pogovor je prešel na bližnji cilj, na premiero, ki bo v letošnji jeseni. „Predstavo, ki jo pripravljamo, hočemo izvesti na profesionalni ravni“, je dejal Zdravko Haderlap. Kako jim bo to

uspelo? „V naši skupini sodelujejo člani, ki so tudi strokovnjaki na področju kostumografije, glasbe in tehnike. To so Mario Konrad, Pika Kompan in Kurt Illmayer, jaz pa sem odgovoren za koreografijo plesov“.

To pomeni, da je predstava tehnično že postavljena, zanjo odgovarja vseh 14 članov, kolikor jih skupina ta čas šteje. Treba je še dodati, da prihajajo iz vrst obeh narodnosti.

Seveda nas je tudi zanimalo, kakšna je vsebinska zasnova predstave? „Naslov predstave je Centesima, kar pomeni stotinko. S tem hočemo pokazati, da je vse, kar se dogaja, razdeljeno po stotinkah sekunde. Te bomo ujeli v naše plesne gibe, v katere bomo vključili tudi naše glasove in zvoke instrumentov. Celotna produkcija pa je grajena na treh težiščih. V prvem delu predstave bomo pokazali osnovno simboliko življenja, v drugem pa, kako so se ljudje v teku zgodovine posluževali mitov, oziroma ljudskega izročila in temu prilagajali tudi svoje življenje. Pri tem bomo še pokazali, kako se ljudje

obnašajo v današnjem času, ko ne vedo več, kaj s plesom lahko izražajo, zato vsi plešejo kot lutke. S tem bomo zagotovo izzvali razburjenje, a to delamo zavestno, saj s tem želimo opozoriti na sedanjost situacijo. Predstava bo dosegla svoj višek v tretjem delu, v katerem bomo prikazali družbo današnjega časa, ki je postala grabežljiva in požrešna, in se tako očitno kar dobro počuti. Potem bomo še prikazali, kako ljudje intenzivno razdajajo svoja življenjska čustva in dobro počutje v svobodi, kar ustvari višek harmonije. A življenjska realnost je drugačna, vemo, da to v današnjem času ni mogoče, ker v človeški družbi vedno znova prihaja do razlik, kar mnogokrat privede do nasilja.

Po vsem tem, kar nam je povedal Zdravko Haderlap, sklepamo, da se nam obeta res profesionalno pripravljena predstava. Sam sicer ne prihaja iz stroke, vendar je z ljudskim plesom povezan že od mladih let, ko se je vključil v folklorno skupino SPD „Zarja“ v Železni Kapli in se pozneje izpolnjeval na raznih tečajih. Kar zadeva zvrst ple-

snega gledališča, pa je obžaloval, da zaenkrat ne pozna tovrstne šole. Tako svoje koreografske osnutke pripravlja na osnovi svojih občutkov. Te posreduje članom svojega plesnega teatra. Pri tem od sebe in od vseh članov ansambla zahteva, da vsakdo pokaže vse svoje zmogljivosti. Do tega pridejo preko meditacije, psihološkega vživljanja in razvijanja samozavesti. Ob tem Haderlap še dodaja, da je izrazno gibanje vsakemu človeku prirojeno, vendar občutek zanj, če ga ne razvija, počasi izgubi.

Nastopi plesnega gledališča bodo zaradi razgibanih plesnih scen možni le na večjih odrih. Kot že rečeno, bo predstava grajena na lastni deloma pa bo slonela tudi na motivih narodne glasbe.

Ob tako široko zasnovanem projektu se seveda postavi tudi vprašanje financiranja. Haderlap je odkrito povedal, da še iščejo podporne, da pa imajo odobrenih nekaj subvencij od zveze in dežele, to pa ne zadostuje, da bi pokrili vse stroške, ki bodo nastali z realizacijo tega inovativnega projekta.

To pa nikakor ni povod za resignacijo, Zdravko Haderlap in vsi člani plesnega gledališča z energijo, ki jo vlagajo v zastavljeni cilj, dokazujejo prav nasprotno. Ustvarjajo vtis, da na Koroškem dejansko nastaja nekaj novega, kar bo brez dvoma obogatilo našo kulturno sceno.

Zdravko Haderlap

Preteklo soboto so v Dolenjskih toplicah sklenili niz prireditev v ciklu „Srečanje v moji deželi“. Na prireditvah, ki so potekale v raznih krajih Slovenije, so sodelovali slovenski umetniki, ki živijo izven meja Slovenije, med njimi tudi naša akademska slikarja Valentin Oman in Rudi Benétik, na sklepni prireditvi pa je nastopila tudi folklorna skupina SPD „Trta“ iz Žitare vasi (glej sliko desno).

Umetnost slovenske diaspore

Slovenci smo razvijali svojo umetnost tudi v tujini, kamor je mnoge zanesla usoda, da tam živijo ali pa so živeli v slovenski diaspori. Prav slovenskim likovnim umetnikom starejše generacije je bila namenjena likovna razstava, ki so jo odprli ob začetku

„Srečanja v moji deželi“ v Dolenjski galeriji v Novem mestu. To je obširen pregled likovne ustvarjalnosti Slovencev po svetu. Obiskovalcem so na ogled dela Franca Ahčina, Franceta Goršeta, Bogdana Groma, Ivana Jagra, Božidarja Kramolca, Gre-

gorja Petruška, Stanislava Rapotca, Bara Remca in Viktorja Sulčiča. O razstavljenih delih je spregovorila dr. Irena Mislej, odprla pa sta jo dr. Nace Šumi in minister za Slovence po svetu dr. Janez Dular.

V likovni koloniji v Dolenjskih toplicah pa so poleg Omana in Benétika ustvarjali še umetniki Jože Haring iz Nemčije, Jože Stražar in Nensaj N. Koda iz Švedske, Božidar Kramolc iz Kanade in domačin Jože Kumer. Po enotedenskem delu so slike udeležencev kolonije razstavili v malem salonu zdraviliškega hotela. O sadovih prve tovrstne kolonije je spregovoril vodja kolonije Marjan Tršar, slikar in umetniški kritik.

Veliko pozornosti je zbudil tudi literarni večer v Cankarjevem domu v Ljubljani, kjer so kot gostje Društva slovenskih pisateljev iz svojih del

brali pesniki in pisatelji, ki živijo v raznih deželah, med njimi sta bila tudi Lev Detela in Milena Merlak iz Avstrije.

V času „Srečanja v moji deželi“ je tekla beseda tudi o gospodarstvu in problemih, kako priti iz krize, ki ta čas pesti tudi Slovenijo. O tem so razpravljali izkušeni gospodarstveniki, ki so dali zanimive predloge, kako po najhitrejši poti rešiti slovensko gospodarstvo.

Kot smo že zapisali, se je Srečanje v moji deželi (ki je nadomestilo in celo razširilo nekdanji Dan izseljencev v Škofji Loki) končalo z zaključno prireditvijo minulo soboto. Tedaj se je v Dolenjskih toplicah zbralo mnogo ljudi, zlasti veliko slovenskih izseljencev, udeležili pa so se tudi predstavniki slovenskih zamejskih kulturnih organizacij, med gosti pa je bil tudi član predsedstva SFRJ dr. Janez Drnovšek.

Drava – Prežih in Drabosnjak

Celovška Založba Drava je od svoje ustanovitve dalje skrbela za izdajanje leposlovnih del slovenskih koroških in drugih avtorjev. V zadnjih letih je skrbela tudi za prevode slovenskih knjig v nemščino. Tokrat posebej opozarjamo na prevode knjig pisatelja Lovra Kuharja – Prežihovega Voranca, ki so pri Založbi Drava izšle v nemškem prevodu.

Leta 1983 je izšel roman „Die Brandalm“ (Požganica), istega leta je Drava izdala še knjigo „Wildwüch-

linge“ (Samorastniki) in leta '85 „Maiglöckchen“ (Solzice).

Ob predstavah Požganice bo Založba Drava oz. njena knjigarna „Naša knjiga“ prevod „Die Brandalm“ obiskovalcem predstav nudila po znižani ceni – 150 šilingov za izvod.

Ob uprizoritvi Drabosnjakovega Pasijona na Kostanjah je treba še opozoriti, da je Drava izdala tudi faksimiliran rokopis tega dela Magdalene Kokot, ki je naprodaj v knjigarni Naša knjiga v Celovcu po ceni 348 šilingov.

Slovensko ljudsko gledališče „Samorastniki“
Freilichtaufführung
20., 21., 22., 27., 28. Julij 1990
20.30h
Spodnje Vinare/Untermarrach

Požganica
Die Brandalm

Premiera Požganice

Slovenska prosvetna zveza skupaj s kulturnimi društvi z obeh strani meje vabi na premiero dramatizacije romana Lovra Kuharja – Prežihovega Voranca

P O Ž G A N I C A

v petek, 20. julija, 1990, ob 20.30 uri
v Spodnjih Vinarah,

v izvedbi Slovenskega ljudskega gledališča „Samorastniki“.

Režija: Peter Militarov;

Dramatizacija: Vladimir Kocjančič;

Koreografija: Janez Mejač;

Scena: Meta Hočevnar;

Kostumi: Milena Kumar;

Luč: Zoran Najdenov;

Glasba: Gabriel Lipuš;

Nastopajo igralci prosvetnih društev „Danica“ Šentprimož, „Zarja“ Železna Kapla, „Radiše“, „Srce“ Dobrla vas, „Vinko Poljanec“ Škocijan, „Edinost“ Pliberk, Šentjanž v Rožu, „Trta“ Žitara vas, člani kooperative Longo mai, Godba na pihala Šmihel, pevski zbor „Štanjelski pavri“ iz Štanjela in gledališka skupina KUD bolnišnica Slovenj Gradec.

Nadaljnje uprizoritve: 21., 22., 27., 28. julija. V primeru, da bo kaka predstava zaradi slabega vremena odpadla, še 29. julija 1990.

Pričetek predstav: vsakič ob 20.30 uri.

Vstopnice dobite v pisarni Slovenske prosvetne zveze, v obeh slovenskih knjigarnah in v krajevnih posojilnicah. Cena v predprodaji 80, pri večerni blagajni 100 šilingov.

KULTURNE NOVICE

OSOJE – V prisotnosti najvišjih predstavnikov države in dežele so minuli četrtek v osojskem samostanu odprli letošnji 20. glasbeni festival Koroško poletje (Charintischer Sommer). Tako kot vseh dvajset let, bo tudi letos na sporedu vrsta koncertnih prireditev, ki potekajo v Osojah, Beljaku in okolici. V okviru tega festivala bo prihodnjo nedeljo v Beljaku koncert Slovenskega okteta.

CELOVEC – V celovški deželni galeriji so obiskovalcem na ogled dela znanih slikarjev od bidermaierja do današnjih dni. Zajeta so dela koroških slikarjev, med njimi mojstrovine, ki ji galerija hrani v svojem depozitu.

Deželna galerija se že dolgo prizadeva razširiti. Prav te dni so bili v traktu hiše spraznjeni prostori, ki bi vsaj delno lahko omilili prostorsko stiko galerije, vendar je vse te načrte prekrižal deželni glavar Haider, ki je dal nalog, da se v te prostore vseli del urada za gradnjo vodovodov.

DEBELI RTIČ – Zveza kulturnih organizacij Slovenije je letos že četrtič pripravila Bralni tabor za slovenske otroke na Madžarskem, tokrat v Mladinskem zdravilišču na Debelem rtiču. Na taboru, ki so ga zaključili včeraj, je sodelovalo 30 otrok in njihovih učiteljev. V tem času so ob branju najnovejših slovenskih mladinskih tekstov, gledanju lutkovnih in filmskih predstav in petju pesmi, spoznavali lepote slovenskega jezika. Pri tem so jim m. dr. pomagali umetniki Marjan Tomšič, Miroslav Košuta in Dragica Breskvar.

VETRINJ – Danes se bo pričel letošnji mednarodni glasbeni festival, ki bo trajal do 29. julija. Festival poteka pod naslovom Neues Musikforum (Novi glasbeni forum) – Europäisches Jugendmusikforum. Vsebinska zasnova prireditev zajema klasično glasbo, jazz, ples, gledališče in likovno umetnost.

Nocoj bo v vetrinskem gradu otvoritev razstave likovnih del Borisa Zaplatila iz Slovenije in Jana Swobode iz Češke. Vstopnice za posemne prireditve so na voljo pri festivalu v Vetrinju, Stift-Viktringer Straße 25 ali pa pri deželnem potovalnem uradu (Landesreisebüro).

Upoštevati delo „IG-KIKK“ na Koroškem

Interesna skupnost kulturnih iniciativ na Koroškem je konec minulega tedna javnosti predstavila načrt svojega dela in zahteve po pravičnejši podpori iz zveznega, deželnih in občinskih proračunov.

Eden glavnih ciljev interesne skupnosti je ustvariti skupno identiteto vseh tridesetih skupin, ki so aktivne na Koroškem. To so male skupine, ki po svoji učinkovitosti opravljajo zelo pomembno kulturno delo, a od uradnih forumov niso deležne takšne podpore kot jo prejema gledališče ali druge javne kulturne institucije. Zato želijo biti vključene v redne kulturne proračune in s tem doseči profesionalizacijo svojih sodelavcev, ki ta čas za svoje delo prejema le minimalno odškodnino.

Prav zato nameravajo sprožiti široko diskusijo o kulturni politiki dežele Koroške, ki edina v Avstriji še nima zakona o pospeševanju kulture. Zavzemali se bodo za zvišanje kulturnega proračuna za 30 milijonov šilingov in za preglednost pri razdeljevanju kulturnih subvencij. Nadalje zahtevajo materialno podporo pri ustvarjanju prostorov za kulturno delo, zlasti pa „IG-KIKK“ zahteva intenzivnejše vključevanje dvojezičnosti v kulturno delo.

Poleg predsednice Brigitte Strasser so o svojem delu informirali še predstavniki drugih združenj. Zanimiv je bil podatek, da male skupine po vsej Avstriji vključujejo 400 delavcev, ki s svojim kulturnim delom letno ustvarijo nad 350 milijonov šilingov prometa. Tajnik SPZ dr. Janko Malle je za svojo organizacijo menil, da je zanimanje za kulturno delo slovenske manjšine v drugih zveznih deželah večji kot na Koroškem.

Ena izmed takih kulturnih skupin je tudi Kulturno društvo „Pri Joklnu“, ki opravlja široko kulturno dejavnost v Celovcu in drugih krajih, vendar ne dobiva zadostne finančne podpore. To je izpovedal dr. Brugger in dodal, da ima društvo težave tudi zaradi svoje dvojezičnosti v Celovcu.

Kosilo — Mittagessen

Nova optična metafora fotografij M. Dolinška

Do 24. avgusta letos je v galeriji Mohorjeve knjigarne odprta razstava fotografij Mihe Dolinška. Vemo, da je Miha odličen fotograf, vendar mu samo to ne zadostuje. Sicer se dosledno poslužuje črno-bele tehnike, s posebnimi fotografsko tehničnimi posegi pa svojih slikam daje novo izpoved, novo metaforo. Dolinšku to uspe z vstavljanjem posameznih detailov v fotografijo. Te retušira z avtentičnimi barvami predmeta ali pa jih dosega z optično domiselno vizualizacijo posnetega motiva.

Dolinškove fotografije niso več zgolj produkt tega, kar je zabeležilo oko objektiv, saj so posneti motivi le v vlogi zadnje kulise, ki pa ima v povezavi z vstavljenim motivom v celotni kompoziciji in njeno izpovedjo pomembno vlogo. Domiselni so tudi naslovi posameznih fotografij, kot npr. zgornji posnetek, ki ga avtor imenuje Kosilo. Dolinškove fotografije so tudi napredaj, posamezna kompozicija stane 800 šilingov.

Razstava o Drabosnjaku v Kurnikovi hiši v Tržiču

Po uspešnih predstavah Drabosnjakovega Pasijona, ki jih je zadnje tedne uprizorilo Slovensko prosvetno društvo Andrej Šuster Drabosnjak na Kostanjah, je na pobudo Zavoda za kulturo in izobraževanje v Tržiču prišlo do realizacije razstave o življenju in delu koroškega bukovnika Andreja Šusterja Drabosnjaka, „porednega pavra“, kakor se je sam imenoval, doma iz Drabosenj pri Zgornjih Jezercih.

Andrej Šuster Drabosnjak je eden izmed pomembnih koroških bukovnikov, ki je čutil potrebo po pisani besedi. Kot pisec iger po motivih svetega pisma z zelo hudomušnim prizvokom, si je v slovenskem slovstvu osvojil

pomembno mesto. Svoje rajme je pisal v kostanjskem narečju, žal pa se je izvernih rokopisov ohranilo le malo, tako da je večina njegovih stvaritev ohranjenih le po prepisih ali ustnem izročilu.

Kljub temu je – po zaslugi dr. Pavla Zablatnika in dr. Herte Lausegger – o Drabosnjaku in njegovem delu razmeroma precej znanega. Razstavo v Kurnikovi hiši v Tržiču je pripravila dr. Herta Lausegger skupno s SPD „Drabosnjak“ na Kostanjah, ki ima v svojem domu njegovo trajno razstavo. Otvoritev je bila pretekli petek. O bukovniku je spregovorila Lauseggerjeva, odprl pa jo je predsednik SPD „Drabosnjak“ Janez Lesjak.

Ponižani in razžaljeni

Prihodnjo nedeljo, 15. julija 1990, ob 20.30 uri bomo po daljšem premoru spet lahko prisluhnili koncertu Ponižani in razžaljeni, s katerim je MePZ „Rož“ zbudil veliko zanimanja. Zbor bo pod vodstvom Lajka Millisavljeviča nastopil v Casineumu v Vrbi ob Vrbskem jezeru.

Uspešna sezona goriških gledališčnikov v letu 1989/90

Gledališka skupina Gorica je v tej sezoni praznovala že tretjo obletnico neprekinjenega delovanja. Na ta način je uresničila svojo izvorno željo, namreč da bi postala kulturna skupina, katere osrednje obeležje je prav stalno delovanje v najrazličnejših okvirih. Pod vodstvom Janeza Povšeta je na najrazličnejših prireditvah nastopilo kar 14 mladih gledališčnikov, pri čemer velja še posebej izpostaviti 15 nastopov ob raznih priložnostih: na državnih obeležjih (osrednje pokopališče v Gorici, spomenik v Pevmi, spomenik v Gabrjah), povezovanju in napovedovanju prireditev (dva večera z Big Bandom RTV Ljubljana, 5. Film Video Monitor), nastopi na večerih književnosti (srečanje z Gustavom Janušem, 80-letnica Ljubke Šorli, otroška urica „Veseli ringaraja“, Bevkov večer), nastop ob vedrih priložnostih („Pajk“ show“), nastop na letošnji osrednji proslavi Prešernovega dne v Kulturnem domu v Trstu in v Avditoriju v Gorici.

Osrednji projekt sezone pa je bil nedvomno izvedba humoristične nadaljevanke Miloša Mikelna „Zgaga vojvodine Kranjske“ v sodelovanju z Radio Val Gorica. Šlo je za 10 nadaljevanj s po 15 do 20 minut, pri katerih so prak-

tično sodelovali vsi člani Gledališke skupine Gorica. Omenjeni projekt je prav gotovo potrdil razmeroma zelo visoko raven govorne kulture, ki so si jo mladi gledališčniki pridobili v vseh teh letih.

Gledališka skupina Gorica se je poleg tega pričela znotraj Zveze slovenskih kulturnih društev močneje povezovati z drugimi gledališkimi skupinami goriškega področja ter je v ta namen soorganizirala dve izobraževalni srečanj: najprej z Janezom Mejačem na témo gib v gledališču, nato pa še z Miro Sardoč na témo govor in govorni izraz. Sicer pa je ob zaključku sezone skupina vzpostavila novo smer svojega delovanja v bodoče. Pridobila si je dovolj strokovnega znanja in notranje povezanosti, da je pričela s snovanjem tzv. avtorskih projektov, ki bodo izvirali iz samih mladih članov skupine. Na ta način bo delo Gledališke skupine Gorica v prihodnje še prodornejše, še zanimivejše prav zaradi izpostavljene izpovednosti mlade generacije. Ob tem pa skupina ne bo odstopila od vseh tistih priložnosti, ki jih zahteva prostor v smislu kulturnega poglobljanja oziroma „oplemenitene slovenske besede v javnosti“.

Knjiga o koroški zgodovini

Ravnatelj Koroškega muzeja v Slovenj Gradcu Marjan Linasi spada v tisti krog mlajših slovenskih zgodovinarjev, ki pretežno raziskujejo delavsko gibanje in posebej novejšo zgodovino Slovencev sploh. Naslov njegove najnovejše študije, ki je nedavno izšla pri Partizanski knjigi v Ljubljani, je značilen po letnicah, ki pa ju pisec seveda pojmuje širše, saj z nekaterimi dognanji sega v obdobje po I. svetovni vojni kot tudi v tistega po drugi.

Osrednji del knjige je seveda namenjen prav tistim usodnim sedmim letom, ki so se pričela s Hitlerjevo priključitvijo Avstrije k Nemčiji, se stopnjevala z njegovo zasedbo Jugoslavije in se končala z njegovim propadom. Vsebinsko povezano z večno človekovo težnjo po osebni in skupni, torej narodni svobodi, ki je toliko bolj značilna za mladega človeka. Zaradi tega je prav mladina v največji možni meri po letu 1941, ko je koroška plebiscitna meja odpadla, delovala najbolj povezano v uporabi proti nemškemu nasilju in narodnemu zatiranju. Tako svoje sodelovanje pri odporiškem gibanju v Črni na Koroškem pojasnjuje dr. Franček Strmčnik, danes univerzitetni profesor in vodilni slovenski pedagog, ki so ga Nemci 1944. leta obsodili na

smrt, pred katero ga je rešila le njegova mladost, ni pa ga mogla rešiti trpljenja polne poti od dravogradske mučilnice do severnonemških taborišč in prisilnega dela v rudniku. Študijsko je celoten prostor Koroške od Mežiške doline do takratnih okrajev Pliberk, Velikovec, Celovec, Beljak in Podkloster izredno temeljito obdelan – tudi z dokazi, da je odporniško gibanje na območju Djekš in Svinške planine prodrlo najgloblje v nemški rajh. Pisec poudarja, da je odpor zaživel navzlic težkim oviram kot so grobo potujčevanje Slovencev in njihovo nasilno vključevanje v nemško vojsko ter večinska podpora Hitlerju.

Upor slovenske mladine je temeljil na zavesti, ki jo je sooblikoval že Prežihov Voranc, v obravnavanem obdobju pa zlasti Pavle Žaucer Karel Prušnik in Rok Arih (po Arihovi peči poimenovan urednik Vorancjevih zbranih del, pisatelj Drago Druškovič).

Knjiga je zagotovo lep dosežek v osvetljevanju obravnavane vsebine. Z imeni in pričevanji celovito osvetli vse zajeto dogajanje in s tem delež slovenskega naroda v evropskem uporu fašizmu, česar nikakor ne bi smeli pozabiti, še zlasti ne ob poskusih spravaštva s Slovencev nenaklonjenimi pristaži preteklosti.

Datum	Kraj	PRIREDITVE	Prireditelj
Sreda 11. 7. 20.00	Dom prosvete v Tinjahu	PEVSKI VEČER – sodelujeta: Alfred Wallner in Britta Zechner (nem.)	Sodalitas
Sreda 11. 7. 19.30	pri Florjanu v Vogrčah	O VARSTVU OKOLJA V GOSPODINJSTVU predavata dipl. inž. Maria Hofer in dipl. inž. Doris Lassnig	Kmečko izbr. skupnost
Petek 13. 7. 20.30	v kulturnem domu Danica v Šentprimožu	KULTURNI VEČER sodelujejo: Mlajši mladinski zbor in MePZ SPD „Danica“, MoPZ SPD „Trta“	SPD „Danica“
Petek 13. 7. 20.00	v hotelu Rožanski dvor na Reki	KULTURNI VEČER, nastopata: MoPZ Kraji Matjaž in ansambel Korenika	družina Antonič
Sobota 14. 7. 20.30	v dvorani nad posojilnico v Škofičah	KULTURNI VEČER sodelujejo: folklorna skupina SPD „Trta“ iz Žitare vasi – Babja hojset, MoPZ Borovlje, Trio Rož iz Škofič	SPD „Edinost“
Sobota 14. 7. 20.00	pri občinskem kopališču v Železni Kapli	18. POLETNA NOČ, igrali in zabavali vas bodo Fantje treh dolin	SPD „Zarja“
Sobota 14. 7. 20.30	pri gostilni Picej na Zamanjah	KRESOVANJE, sodelujejo: Plazniška dekleta MoPZ Valentin Polanšek, MoPZ Vinko Poljanec in ansambel Sunglits???	SPD Vinko Poljanec
Nedelja 15. 7. 20.30	Casineum v Vrbi	KONCERT PESMI PONIŽANIH IN RAZŽALJENIH, nastopa MePZ Rož	Kult. društvo Pri Joklnu
Ponedeljek, 16. 7.		EKSKURZIJA „PRIDELAVA VOLNE“ na Štatersko, prijave sprejema pisarna KIS (0 4239) 3838, skupnost v Tinjahu	Kmečko izobr. skupnost
Petek 20. 7. 20.30	v Spodnjih Vinarah	GLEDALIŠKA PREDSTAVA POŽGANICA, režija Peter Militarov, nastopa Slovensko ljudsko gledališče „Samorastniki“	SPZ skupaj s kulturnimi društvi z obeh strani meje
Sobota 21. 7. 20.30	v gostilni Triki v Selah-Borovnica	III. KOZJI BAL, nastopajo: Schöckl Buam, Helijev ansambel, ansambel Strauß, Schuhplattlergruppe Almrauschbaum	Alpski klub Obir
Sobota 21. 7.	Dom prosvete v Tinjahu	SLOVENSKE POČITNICE vodstvo: mag. Miha Vrbinc	Sodalitas

Krščanska kulturna zveza in Mladinski center na Rebrci vabita na **TEDEN MLADIH UMETNIKOV** od ponedeljka, 30. julija, do sobote, 4. avgusta, v Mladinskem centru na Rebrci.

RAZSTAVE

Celovec

– Pri Joklnu – Mola – Krpaž – Patchwork, Likovni izraz Kuna Indijancev.
– Deželna galerija – Bruno Gironcoli, dela (do 30. 6.). – Galerija 61 – Giorchio Guarini, mešane tehnike. – V Mohorjevi knjigarni – Miha Dolinšek, razstave fotografij, do 29. 8. 1990.

Sinča vas

– Grad v Žirovnici – L. H. Jungnickel, slike živali, ljudi in pokrajini (do 31. 8.).

Straßburg

– Grad Straßburg – Uničiti – ohraniti – rešiti, umetnost na Koroškem.

Semislavče

– Galerija Rožek – razstava – Ilse Gewolf – napeti lok.

Na Slovenski gimnaziji in dvojezični trgovski akademiji

iščemo **tajnico** za celodnevno zaposlitev. Interesentke z avstrijskim državljanstvom in znanjem nemščine, slovenščine ter stoje pisja naj dvignejo ustrezne podlage v pisarni slovenske gimnazije, Janežičev trg 1, (7.30-16.00) in naj vložijo prošnjo s podlagami do 23. 7. 1990 pri: Landeschulrat für Kärnten, 10.-Oktober-Str. 24, 9010 Klagenfurt/Celovec.

MENJAVA DENARJA (VALUTE) dne 9. 7. 1990

	dobite (šil.)	plačate (šil.)
za 1 ameriški dolar	\$ 11,35	11,95
za 1 angleški funt	£ 20,50	21,50
za 100 franc. frankov	f 205,00	215,00
za 100 ital. lir	Lit 0,94	0,99
za 100 dinarjev	DIN 90,00	110,00
za 100 švic. frankov	sfr 819,00	843,00
za 100 holand. guldnov	Hfl 615,50	633,50
za 100 nemških mark	DM 693,50	711,50

Posreduje: Posojilnica-Bank Zveza-Bank, Celovec

LOTTO TOTO

3 5 7 19 25 42 (4)	222	12X	X11	111
Joker: 232775	b. j.	Stava: 0:1, 1:2, 2:3, 1:0		b. j.
4 šestice	2.770.219,-	5 dvanajstic	285.066,-	
11 petic z dod. števil.	335.784,-	175 enajstic	4.072,-	
453 petic	12.230,-	2.367 desetic	301,-	
22.287 štiric	331,-	nobena stava		
345.211 trojk	26,-	noben joker		

SLOVENSKI VESTNIK Nadstrankarski časopis koroških Slovencev

Uredništvo/Redaktion: Tarviser Straße 16, 9020 Celovec/Klagenfurt, Avstrija, Telefon 0463/514300-30 do 34, telex 422086 ZSO, telefaks 0463/51430071.

Usmerjenost lista/Blattlinie: seštevek mnenj izdajatelja in urednikov s posebnim poudarkom na narodnopolitičnem interesu.

Glavni urednik/Chefredakteur: Ivan P. Lukan

Uredniki: Andrej Kokot, Andrej Mohar.

Izdajatelj in založnik/Herausgeber und Verleger: Zveza slovenskih organizacij na Koroškem, Tarviser Straße 16, 9020 Celovec/Klagenfurt, telefon 0463/514300, telex 422086 ZSO, telefaks 0463/51430071.

Tisk/Druck: Založniška in tiskarska družba z o. j. Drava, Tarviser Straße 16, 9020 Celovec/Klagenfurt, Avstrija, telefon 0463/50566, telex 422086 ZSO, telefaks 0463/51430071.

Oglaš/Anzeigen: Tarviser Straße 16, 9020 Celovec/Klagenfurt, Avstrija, telefon 0463/514300-30 do 34 in 40, telex 422086 ZSO, telefaks 0463/51430071.

Zastopstvo za Jugoslavijo: ADIT-DZS, Glonarjeva 8, 61000 Ljubljana, Slovenija, telefon 061/329761, telefaks 061/311123.

Letna naročnina: za Avstrijo 370 šil. (za penzioniste 280 šil.); za Jugoslavijo 400 din. (za penzioniste 310 din.).

SLOVENSKA ŠTUDIJSKA KNJIŽNICA

Mikschallee 4,
9020 Celovec, telefon:
(0 463) 32 385

Brezplačno izposoja knjige, revije, mladinske zvočne kasete in VIDEO-kasete (kavcija 50, izposojnina 10 šil. na dan). Študijska knjižnica je odprta: ob ponedeljkih, torkih od 10. do 18. ure, ob sredah, četrtek in petkih od 8. do 16. ure.

VODNIKI

BREČKO Stane – HRASTNIK: muzejska zbirka vsebuje nekaj zgodovinskih predmetov iz prejšnjega stoletja... – V Lj.: Zavod SRS za spomeniško varstvo; Maribor: Obzorja, 1977. – 30 str.: ilustr.

MARUŠIČ Branko – Po poteh velikega tolminskega punta 1713. – V Lj.: Zavod SRS za spomeniško varstvo; Maribor: Obzorja, 1976. – 2 zv.: ilustr.

TRAVEN Tererzija – RAŠICA: prva slovenska vas, ki jo je požgal okupator... – V Mariboru: Obzorja, 1982. – 31 str.: ilustr.

VRIŠER Sergej – Stari Maribor: 800 letna zgodovina Maribora... – V Mariboru: Obzorja, 1975. – 30 str.: ilustr.

KOPAČ Vlasto – VRHNIKA – prečuden kraj: Cankarjeva hiša na Klancu in naslednja bivališča Cankarjeve družine. – V Mariboru: Obzorja, 1980. – 39. str.: ilustr.

OGLAS

Dr. Štefan Jelen
v Železni Kapli
sporoča, da je do
22. julija 1990
na dopustu.

Ivan Dolenc Za dolar človečnosti

Odkorakal je k vratarju in mu nekaj govoril. Pokazal je s prstom na mene in na naš avto. Nato mi je s čepico v roki pomahal, naj stopim za njim.

V pisarni mi je direktor ponudil stol in se z menoj nekaj časa menil o Evropi in evropskem načinu življenja. Bil je v tridesetih letih, med zobmi mu je čepela kratka pipica in po jeziku se mu je poznalo, da je svetovljan. Ni me vprašal, kako sem prišel k njemu. Hotel je samo vedeti, zakaj bi bil pripravljen sprejeti vsakršno delo, ko pa

imam vendar svoj poklic. Povedal sem mu o nenadnem prihodu svoje žene in otrok. Tudi to, da sem že delal vse mogoče, odkar sem stopil na kanadska tla.

Nekaj se je še opravičeval, češ da mu je nerodno meni ponuditi službo v orodjarni, kjer si delavci sposojajo potrebno orodje, toda če res tako zelo potrebujem stalen zaslužek...

Buljil sem vanj in nisem spravil iz sebe besede zahvale. Naslednje jutro ob sedmih naj bi nastopil svoje

novo službeno mesto. Izdajal bi orodje za okencem orodjarne in popisoval imena izposojevalcev, ali bolje, zapisoval bi si njihove tovarniške številke.

Iz direktorjeve sobe sem se prismejal na plano. Najraje bi bil zavriskal, če bi se to spodobilo v Kanadi sredi belega dneva.

Štefan – tako se mi je zdaj na poti nazaj predstavil moj rojak – zdajšnji pometač in bodoči elektronski mehanik! – mi je stisnil roko in spet snel svojo čepico z glave. Razpotegnil je svoj koščen obraz in se mi zarežal v obraz:

„Kaj vam nisem rekel, da je dušica človeka.“

„Tega vam nikoli ne pozabim,“ sem odgovoril. „Jutri ob sedmih lahko že začnem!“

Dušan in moji v avtu niso vedeli, kaj naj si mislijo. Do njih ni prišla nobena naša beseda, samo videli so me zaskrbljenega oditi v elek-

trarno in priti nazaj nasmejanega obraza.

„Kaj pa je?“ sta me vprašala žena in Dušan hkrati, ko sem se približal avtu.

„Službo imam. Stalno službo pod grbom province Manitobe,“ sem glasno zaklical. „Od jutri naprej sem orodjar.“

Moja žena, ki še ni bila vajena kanadskih presenečenj, me je samo gledala.

Za mano je k avtu prišel Štefan. Pozdravil se je z vsemi. Predstavil sem ga.

„Vi ste pa Dušan, kajne?“ je nagovoril našega prijatelja. „Poznam vas. Neki mehanik, ki ste z njim delali, stanuje blizu mene.“

Nato se je obrnil k meni. „Kako pa boste prišli do sem – brez avta? Iz mesta je deset milj.“

„Ne vem. Na to sploh nisem pomislil.“

„Po vas pridem, ob pol sedmih zjutraj,“ je povzel. „Pozneje boste že koga spo-

znali, ki bo delal vaše ure. Vedno ne bova na istem ših-tu.“

„Zelo lepo od vas.“

„Pa na svidenje!“

„Na svidenje!“

Dušan je pognal svoj avto. Na poti v mesto smo si glasno zapeli.

Štefan je prišel k nam še isti večer s svojo ženo. Iz majčkenega volkswagna je prinesel v hišo dve veliki vrečki špicerije in sadja.

„To je za dobrodošlico v preriji!“ je pozdravil.

Njegova žena je bila Kanadčanka holandskega rodu. Bila je najmanj osem let starejša od Štefana in tako široka, da so otroci debelo pogledali. Ob njej se je zdel Štefan suh kot trska. Takoj ko je odprla svoja usta in nam začela govoriti o svojih starših, ki so prišli v Kanado v tridesetih letih, se nam je prikupila. Bila je je sama iskrena miloba.

(dalje prihodnjič)

11.-17. 7.	TV AVSTRIJA 1	TV AVSTRIJA 2	TV SLOVENIJA	V TEM TEDNU NA TELEVIZIJI
SR 11. 7.	10.00 Miti ljudstev; 10.30 Miza in postelja; 14.00 Skrinja trikov; 14.45 Batman; 15.30 Otroški spored; 16.25 Za najmlajše; 18.00 Mi; 18.30 Knight Rider; 19.30 Čas v sliki; 19.53 Vreme; 20.00 Šport; 20.15 Drombushchevi; 22.00 Ljubezen na begu; 23.30 Aktualno; 23.35 Svarilo smrti; 1.20 Poročila.	17.30 Dežela in ljudje; 18.00 Tri dame z žara; 18.30 Wurlitzer; 19.00 Koroška danes; 19.30 Čas v sliki; 20.00 Kulturni žurnal; 20.15 Diktatorjev uhelj; 22.00 Čas v sliki; 22.30 ZDA – Evropa – novi partnerji; 23.15 Druga bomba; 0.00 Priča časa G.N. Flerov; 0.15 Jazz-poletje; 1.00 Poročila.	9.00 Spored za otroke: Medvedov Godrnjavček; Pamet je boljše kot žamet; 15.55 Poletna noč, pon.; 18.10 Po sledih napredka; 18.40 Spored za otroke: Moja družina in ostale živali; 19.30 Dnevnik; 20.05 Izdelovalci Švicarjev; 22.15 Poletna noč: Mati in sin; Mortimerjev okoliš; Zločini stoletja.	
ČE 12. 7.	10.30 Diktatorjev uhelj; 13.40 Paradiž živali; 15.30 Otroški spored; 16.25 Za najmlajše; 18.00 Mi; 18.30 Knight Rider; 19.30 Čas v sliki; 20.00 Šport; 20.15 H. Junke: dobrodošli v klubu; 21.20 Magija Davida Copperfielda; 22.15 Pustolovščine dobrega vojaka Švejka; 23.20 Angermann.	17.15 Odkritja pod vodo; 18.00 Tri dame z žara; 18.30 Wurlitzer; 19.00 Koroška danes; 19.30 Čas v sliki; 19.53 Vreme; 20.00 Kulturni žurnal; 20.15 Notranjopolitični report; 21.15 Hoteli, zgodovina in zgodbe; 22.00 Čas v sliki; 22.25 Klub 2; Poročila.	9.00 Spored za otroke: Grizli Adams; Zakon v Los Angelesu; 15.55 Poletna noč, pon.; 18.00 Dnevnik; 18.10 Te presenetljive živali; 18.40 Spored za otroke: Čudežna reka; 19.30 Dnevnik; 20.05 Vnovič v Bridesheadu; 20.55 Osmi dan; 22.20 Poletna noč: Mati in sin; Mortimerjev okoliš; Zločini stoletja.	Film: Ljubezen na begu Sreda, 11. 7. 1990, TV A1, 22.00 – Ljubezen na begu je francoski film iz leta 1978 in prikazuje zgodbo moža, ki se je ločil od svoje žene in spet živi samsko življenje. Ob tem se spet srečuje s svojimi bivšimi prijateljicami. Predvsem je Antonia očarala mlada Sabina, s katero se je srečal na povsem nenavaden način. To pa je hkrati tudi glavni srž filmske izpovedi, ki jo režiser Francois Truffaut prikazuje na izviren način.
PE 13. 7.	10.00 Evropske univerze; 10.30 Ljubezen na begu; 13.55 In prijel me je za roko; 15.35 Otroški spored; 16.25 Za najmlajše; 18.00 Mi; 18.30 Knight Rider; 19.22 Novo v znanosti; 19.30 Čas v sliki; 19.53 Vreme; 20.00 Šport; 20.15 Akti XY – nerešeni; 22.50 Poveljanci; 0.25 Akti XY – nerešeni; 0.35 Mike Hammer.	16.40 Dediči ljubezni; 17.30 Čudežne podobe iz živalskega sveta; 18.00 Tri dame z žara; 18.30 Wurlitzer; 19.00 Koroška danes; 19.30 Čas v sliki; 20.00 Kulturni žurnal; 20.15 Togotno prepevanje; 21.20 Kabaret iz NDR; 22.00 Čas v sliki; 22.25 Šport; 22.50 Umetnostni komadi; 1.55 Poročila.	9.00 Spored za otroke: Ključkeve dogodivščine; Boj za obstanek; Na jugu Afrike; 15.55 Poletna noč, pon.; 18.00 Dnevnik; 18.10 Safari v mestu; 18.40 Spored za otroke: Pet prijateljev; 19.30 Dnevnik; 20.20 Rumena reka; 22.25 Poletna noč: Mati in sin; Mortimerjev okoliš; Zločini stoletja.	ZDA in spremembe na Vzhodu Sreda, 11. 7. 1990, TV A2, 22.30 – Komur ni za zabavo, se bo gotovo odločil za dokumentarno oddajo Težišče „Evropa“. V dokumentaciji, ki jo je zbral Erich Macho, gre za prikaz nove situacije, ki je nastala po korenitih političnih spremembah v državah vzhodne Evrope. Tu gre za nov odnos ZDA do Evrope oz. novih partnerjev, ki brez dvoma terjajo tudi spremembo ameriške politike do držav starega kontinenta, zlasti na gospodarskem in na področju vojaške strategije.
SO 14. 7.	9.30 Veliko poslanstvo; 10.15 V žrelu satana; 11.00 Dorothea Angermann; 14.30 Medved na svobodi; 16.00 Otroški Wurlitzer; 18.30 Wurlitzer; 18.30 Šport; 19.00 Milijonsko kolo; 19.30 Čas v sliki; 20.00 Šport; 20.15 Kdor reče A; 22.15 In potem umreš; 23.55 Mrlič tla-kujejo njegovo pot.	15.30 Gledati v deželo; 17.00 Bos v postelji; 18.00 Tri dame z žara; 18.30 Avstrija v sliki; 19.00 Avstrija danes; 19.30 Čas v sliki; 20.15 Smrt trgovskega potnika; 22.25 Aktualno; 22.30 Športna reportaža; 23.00 Comedy express; 23.30 Kabaret; 0.15 Zdrav za na otok; 2.00 Poročila; 2.05 Exlibris.	9.00 Spored za otroke: Radovedni Taček; Zlata ptica; Moja družina in ostale živali; Zgodbe iz školjke; 18.00 Dnevnik; 18.40 Spored za otroke: Cvetlične zgodbe; 19.30 Dnevnik; 20.35 Mednarodni poletni festival; 21.50 Dnevnik; 22.10 Poletna noč: Mati in sin; Mortimerjev okoliš; Rožnata nanizanka.	
NE 15. 7.	9.05 Avstrija II; 10.35 Obzornik; 14.00 Kaj se ve o ljubezni; 15.35 Za najmlajše; 17.00 X-large; 18.30 Knight Rider; 19.15 Loto – žrebanje; 19.30 Čas v sliki; 19.48 Šport; 20.15 Graška operna gala; 21.45 Vizije; 21.50 Operni ples; 23.30 Koncert ob 75-letnici R. Kubelika; 0.25 Aktualno.	9.05 Kulturni obzornik; 10.20 Mayerling; 12.55 Računalniške animacije; 13.00 Dober dan, Koroška ; 13.30 Športno popoldne; 18.00 Tri dame z žara; 18.30 Silka Avstrije; 19.30 Čas v sliki; 20.15 Airport 77; 22.10 Serie rose; 22.40 Zaton ameriškega imperija; 0.15 Mike Hammer; 1.00 Šport.	9.35 Otroška matineja: Živžav; Pet prijateljev; Zgodbe iz starih mest; 11.20 Števerjan '90; 14.10 Praški panoptikum; 15.20 „Cash Mccall“, am. film; 17.10 Furmanski praznik; 18.50 Risanka; 19.30 Dnevnik; 20.05 Vikend za mrliče; 20.55 Zdravo; 22.15 Dnevnik; 22.35 Italia 90 – 60' najlepšega.	Prvorazredna pustolovščina Petek, 13. 7. 1990, TV A1, 22.50 – Film se imenuje Poveljanci, v glavni vlogi pa nastopa Jean Paul Belmondo, ki je znan tudi po tem, da vse nevarne scene posname sam, torej ne rabi filmskih dvojnikov. Film prikazuje pustolovščino francoskega legionarja, ki je bil v času druge svetovne vojne v Tuniziji. Njegova četa je dobila nalog zavarovati zaklad zlata. Tega pa je legionar hotel imeti zase, kar povzroči huda nasprotja in medsebojna obračunavanja.
PO 16. 7.	10.00 Podjetje Arche Noah; 10.30 Kaj se ve o ljubezni; 14.05 V ducatu ceneje; 15.30 Otroški spored; 16.25 Za najmlajše; 18.30 Knight Rider; 19.22 Novo v znanosti; 19.30 Čas v sliki; 19.53 Vreme; 20.00 Šport; 20.15 Magnum; 22.00 Pogledi s strani; 2.40 Družinske igre; 0.25 Mike Hammer.	17.00 Izdelovalci vina; 17.30 Lindenstraße; 18.00 Tri dame z žara; 18.30 Wurlitzer; 19.00 Koroška danes; 19.30 Čas v sliki; 20.00 Kulturni žurnal; 20.15 Hotel Paradise; 21.15 Šiling, gospodarski magazin; 22.00 Čas v sliki; 22.25 Ogrnjeni odmor v deževnem gozdu; 0.40 Poročila.	9.00 Spored za otroke: Zgodbe: Emilijan Lazarevič; Slovenska ljudska glasbila in godci; 18.40 Spored za otroke: Radovedni Taček; Cvetlične zgodbe; 19.30 Dnevnik; 20.00 Križ in težave; 21.00 Gallus: Madrigali in moteti; 22.15 Poletna noč: Dragi John; Mortimerjev okoliš; Zločini stoletja.	
TO 17. 7.	10.00 Družina človek; 10.30 Airport 77; 13.30 Zlati most; 15.30 Otroški spored; 16.25 Za najmlajše; 18.00 Mi; 18.30 Knight Rider; 19.30 Čas v sliki; 19.53 Vreme; 20.00 Šport; 20.15 Univerzum – čudoviti planet; 21.07 Dedič milijonov; 22.15 Pearl Harbor; 23.45 Mike Hammer.	16.40 Veliki Nil; 17.30 Orientacija; 18.00 Tri dame z žara; 18.30 Wurlitzer; 19.00 Koroška danes; 19.30 Čas v sliki; 19.53 Vreme; 20.00 Kulturni žurnal; 20.15 Zveneča Avstrija; 21.07 Zunanjopolitični report; 22.00 Klub 2; Poročila.	9.00 Spored za otroke: Zgodbe iz školjke; 15.55 Poletna noč, pon.; 18.00 Dnevnik; 18.10 Spored za otroke: Ogenj in led; 19.10 Risanka; 19.30 Dnevnik; 20.00 Oče bom; Koncert orkestra iz Lignana; 21.50 Dnevnik; 22.15 Poletna noč: Dragi John; Mortimerjev okoliš; Zločini stoletja.	Gostje iz Vzhodne Nemčije Petek, 13. 7. 1990, TV A2, 21.20 – Za ljubitelje kabareta bo to lep večer. V dunajskem Simplu so namreč imeli v gosteh najboljšega kabaretista iz vzhodnoberlinske „Die Distel“ in „Die Leipziger Pfeffermühle“.

RADIO KOROŠKA

18.10-19.00

Sreda, 11. 7.
Glasbena sreda
Večerna
21.05-22.00
Slovenski zbori
in glasbena
ustvarjalnost
Jakoba Aljaža

Četrtek, 12. 7.
Rož-Podjuna-Zilja

Petek, 13. 7.
Požganica v
Spodnjih Vinarah

Sobota, 14. 7.

Od pesmi do pesmi –
od srca do srca

Nedelja, 15. 7.
6.30-7.00 – Dobro
jutro na Koroškem!
Duhovna misel
(žpk. Ciril Demšar)
18.10-18.30

Dogodki in odmevi

Ponedeljek, 16. 7.
20 let Slovenskega
atletskega kluba

Torek, 17. 7.
Partnerski magazin

Dober dan, Koroška

Spored za 15. 7. 1990, ob 13.00 uri

predvidoma z naslednjimi prispevki:

- Dovoznica na avtocesto na Zilji buri duhove
- Prežihov Voranc: Požganica
- Restavracija zvonika na Žihpoljah
- Rektor Jože Kopeinig-srebrnomašnik
- „Talita“ na Plešivcu
- Vseslovensko srečanje v Novem mestu
- Clip: Moški zbor Valentin Polanšek/Obirsko

20 let Slovenski atletski klub

Ponedeljek, 16. 7. 1990 – Slovenski atletski klub praznuje letos 20-letnico obstoja. Športni uspehi slovenskih nogometištev v zadnjih letih – tako v prvenstvu kot tudi v avstrijskem pokalnem tekmovanju – so brezdvomno velikega pomena za slovensko narodno skupnost na Koroškem. Kdo pa so bili tisti mošje in fantje, ki so pred dvajsetimi leti z velikim idealizmom ustanovili Slovenski atletski klub? V oddaji, ki jo pripravlja Marjan Velik, bodo prav ti pripovedovali, kakšnimi težavami so se srečevali in kaj vse so doživeli v tej prvi fazi tekmovanja in gostovanja na južnokoroških nogometnih igriščih.

Za ljubitelje operet

Nedelja, 15. 7. 1990, TV A2, 20.15 – Opereta ima naslov Operni ples, avtor besedila je Victor Leon, glasbo pa je napisal Hugo von Waldberg. Režiser je Eugen York, dirigent Willy Mates, v glavnih vlogah pa nastopajo pevke in pevci mednarodnega slovesa.

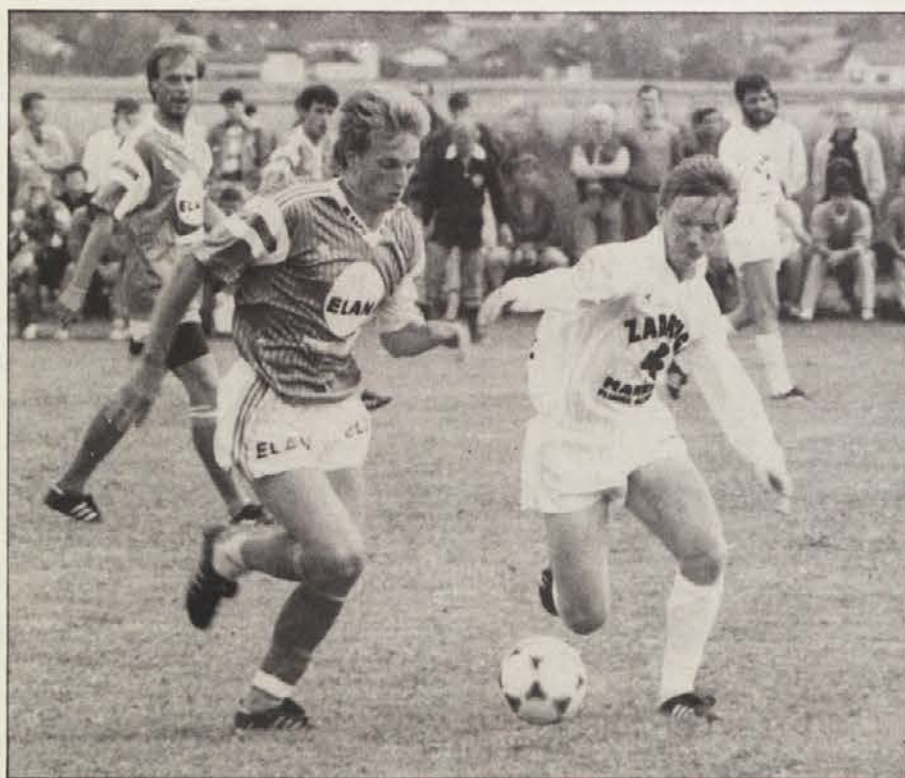

Dobra predstava!

Prejšnji teden je izredno veliko zanimanja vzbudila prijateljska tekma Slovenskega atletskega kluba z dunajskim prvoligašem Rapidom (1:2). Veliko število gledalcev je hotelo videti tako reprezentančne igralce v vrstah prvoligaša kot tudi najnovejšo pridobitev Rapida brata Diega Maradone Hugoja. Veliko pa je bilo seveda tudi zanimanje za nove igralce SAK, saj naj bi v njegove vrste poleg trenerja dr. Ivana Ramšaka in Gorana Stanisavljeviča (prej Budućnost Titograd) prestopili tudi Hermann Lipusch (Klopinj), Walter Krausler (Pliberk), Adi Blažej (Globasnica) in Robert Leitgeb (Šmihel), ki so na tej tekmi že pokazali svoje nogometno znanje (dokončna odločitev bo sprejeta danes zvečer). Sicer pa se je SAK pridružil tudi talentirani mladi igralec Marjan Šmid, ki je doslej igral za celovski Leistungszentrum in je sposoben, da bi se vključil v prvo ekipo SAK.

Čeprav so si mnogi od

tekme proti Rapidu pričakovali pravzaprav le poletni spopad dveh ekip, pa je predvsem SAK igralce prvoligaša prisilil, da so se potrudili, saj bi sicer doživeli poraz. Predvsem je v vrstah SAK blestel novi legionar Stanisavljevič, ki je dokazal, da pred tem ni zaman igral v prvi jugoslovanski zvezni ligi. Njegovi tehnični vložki, izvrstne podaje in požrtvovalnost bi kakovost SAK utegnili povečati do take mere, da bi v novi sezoni dejansko sodil in krog resnih favoritov za naslov prvaka. „Novi“ libero Krausler (saj je Peter Stern zapustil moštvo) je bil v začetku sicer še nekoliko negotov, toda s časom se je navadil novih soigralcev in zapustil soliden vtis. O Lipuscu in Blažejju je po tej tekmi še težko soditi, za oba pa velja, da se bosta morala še privaditi na kakovost igralcev v koroški ligi. Pa tudi Robert Leitgeb je v zadnjih minutah pokazal, da mu sicer še manjka izkušenj, da pa bi ob kvalitetnem tre-

Erwin Galo (desno) boljši od Herzoga.

Slike: Mohar

ningu z Dalanovičem lahko še mnogo pridobil in tako postal zanesljiv drugi vratar SAK. Pa še zadnja ugodna novica: Arthur Hanser je na njemu lasten način dosegel edini zadetek SAK, ki pa ni zadostoval za zmago, saj sta Barisič in Blizenc zagotovila tesno zmago Rapida. Toda tudi poraz 1:2 je bil ugoden rezultat.

Robert Leitgeb

Marjan Šmid

Strokovni pomenek: Kranjčar in Dalanovič

Dr. Ramšak, Blažej, Lipusch, Krausler, Stanisavljevič in Waldhauser.

Mondiale 90 v številkah

Na svetovnem nogometnem prvenstvu so prodali skupno 2,5 milijona vstopnic, kar znese na posamezno tekmo povprečno 48.360. Od prodaje kart je znašal zaslužek strešne nogometne organizacije (FIFA) kar 1,67 milijarde šilingov. Največ gledalcev je v stadion privabila tekma med ZRN in Jugoslavijo (namreč kar 74.765). Toda gledalci so letos videli le 115 golov, tako da je bilo povprečje 2,24 gola na tekmo precej pod pričakovanji. Najhitreje je gol na prvenstvu dosegel Safet Sušić (po 4 minutah).

ZRN po slabi tekmi svetovni prvak

Ves mesec dolgo se je svet vrtel okrog nogometne žoge. Za Italijane pa je sonce zašlo, ko je njihova „squadra azzura“ v polfinalni tekmi podlegla Argentini. Kljub temu pa je bilo zanimanje za finalno tekmo veliko, saj so se italijanski gledalci oddolžili Argentincem z navijanjem za Zvezno republiko Nemčijo. Vsaj pri tem pa so bili tudi Italijani uspešni: po sporni sodnikovi odločitvi je namreč ZRN dosegla odločilni gol iz enajstmetrovke (strelec Brehme) in tako postala svetovni nogometni prvak 1990.

Finalni tekmi je pravzaprav manjkala dramatičnost, ki bi si jo pričakovali. Argentinci so bili vse premalo iniciativni in zdelo se je, da želijo tekmo odločiti s streljanjem enajstme-

trovk. Pri tem bi imeli večje izgleda za uspeh, saj so tako premagali tudi Jugoslavijo in Italijo. Toda zahodni Nemci so bili v stalni premoči in tako povsem zaslužno zmagali, pa čeprav do sojena enajstmetrovka ostaja sporna. Nemci bi morali tekmo pravzaprav že zdavnaj prej

odločiti v svojo korist, saj so izpustili kar celo vrsto tako imenovanih stoočstotnih priložnosti.

Z osvojitvijo svetovnega prvenstva pa se je nekdanji zvezdi brazilskega nogometa Mariu Zagalli pridružil tudi Franz Beckenbauer.

Oba sta namreč osvojila naslov svetovnega prvaka kot igralca in tudi kot trenerja.

Bolj kot finalna pa je bila napeta tekma za 3. mesto, v kateri so Italijani premagali Anglijo z 2:1. Odločilni gol je dosegel Toto Schilacci, ki je tako postal tudi najboljši strelec prvenstva.

Prekršek nad Augenthalerjem je ostal brez posledic...

Zdaj priprave

Igralci SAK so odšli na skupne priprave v Topolšičo pri Velenju. V času enotedenskega kampa bo SAK odigral tudi nekaj prijateljskih tekem, prvo pa je igral že v nedeljo proti Kopru, s katerim je remiziral – 1:1. Gol za SAK je dosegel Adi Blažej. Po pripravah pa se bo kmalu začelo zares: 28. junija bo SAK igral v Šentvidu v pokalni tekmi.

Prav neustavljiv je mladi slovenski kolesar Peter Wrolich na raznih tekmovanjih v letošnjem letu. Tudi na minulih preizkušnjah v Beljaku in Waidhofnu se je zapisal v listo zmagovalcev. V Waidhofnu je namreč zmagal na dirki za nižjeavstrijski ko-

Spet zmaga Wrolicha

lesarski pokal pred Oliverjem Lindenhoferjem, v Beljaku pa je bil v okviru športnih dnevov najhitrejši v vožnji okoli Dobračapred Norbertom Rosenederjem. Ta uspeh v Beljaku je še posebno pomemben, saj je Wrolich zmagal v mednarodni konkurenci.